BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI **ARALIK** 2009 15 ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER 2

112. UIA Konsey Toplantısı Brezilya'nın Foz do Iguaçu Kentinde Gerçekleştirildi
UIA İsrail'in Yerleşim Yerleri Kurma Politikasını Eleştirdi
Europa Nostra Kültürel Miras Konusunda Aktif Lobi Faaliyeti Yürütmeye Başlıyor
Dünya Su Haftası'ndan BM İklim Değişikliği Konferansı'na Mesajlar
Mimarlar Odası UIA 2. Bölge SMG Toplantısına Evsahipliği Yaptı
ACE Küresel Krizin Mimarlık Mesleğine Etkilerini İzliyor
Dünya Mimarlık Günü Kutlandı: "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü"
2009 Dünya Habitat Günü Kutlandı: "Kentsel Geleceğimizi Planlamak"
BUILDUP: Binalarda Enerji Verimliliği Hakkında Avrupa Portalı
Almanya'da Enerji Etkin İnşaat Araştırma Merkezi Örnek Projeler Üretiyor
Energie-Cités: Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilirlik Ağı

BELGELER

EUROPA NOSTRA
Taormina Bildirgesi:
"Avrupa'nın Belleği ve Kimliğinin Korunması" 9

Politika Belgesi:
"Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi" 11

ACE
Mimarlık ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Bildirgesi 14

UNESCO
Silahlı Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunmasına Dair Sözleşme 20

WEB KAYNAKLARI 28

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.
TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenişehir 06650 Ankara
Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr
Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Bülend Tuna Baskı: Yalçın Matbaası 2000 adet basılmıştır.

112. UIA Konsey Toplantısı Brezilya'nın Foz do Iguaçu Kentinde Gerçekleştirildi

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) 112. Konsey Toplantısı 30-31 Temmuz 2009 tarihlerinde Brezilya'nın Arjantin ve Paraguay sınırındaki kenti Foz do Iguaçu'da (Iguazu Şelaleleri), gerçekleştirildi. Toplantının ardından, konsey üyelerinin de davet edildiği "Sınır Kentleri ve Kentsel Gelişme" başlıklı uluslararası bir konferans düzenlendi. Konferansta dünya sınır kentlerinde ve bölgelerinde kentsel gelişme, kimlik ve çevre sorunları farklı ülkelerden katılımlarla tartışmaya açıldı. Konferans, UIA'nın yanı sıra, Brezilya Mimarlar Odası (Parana Bölgesi), Brezilya Federal Yönetimi, ITAIPU Teknolojik Parkı ve diğer bazı kuruluşların da desteğiyle gerçekleştirildi.

UIA Konsey Toplantısı'nda 2008 Torino Dünya Mimarlık Kongresi sonrasındaki gelişmeler eğitim, meslek pratiği, sürekli mesleki gelişim ve uluslararası ilişkiler çerçevesinde değerlendirildi ve 2008-2011 dönemi için vizyon ve hedefler tartışıldı. Toplantıya Türkiye Mimarlar Odası adına UIA 2. Bölge Konsey Üyeliği görevini yürüten Deniz İncedayı katıldı. UIA Yönetim Kurulu Üyeleri ve UIA'nın 5 ayrı bölgesinden seçilmiş olan Konsey Üyeleri'nden oluşan UIA Konseyi, yapılan çalışmaları değerlendirmek, uluslararası iletişimi sağlamak ve gündemdeki konuları paylaşmak amacıyla yılda iki kez toplanıyor. UIA politikalarının yanı sıra, bürokratik işleyişe ilişkin kararlar, bütçe görüşmeleri ve yönetim kararları da bu toplantılarda ortak olarak alınıyor.

Toplantının eğitimle ilgili gündeminde, UNESCO-UIA Şartı'nın uygulanması konusu ağırlık kazandı. 2002'de kabul edilen UNESCO-UIA Şartı, mimarlık eğitiminde, disiplinlerarası anlayışın, mimarlığı toplumsal ve kültürel boyutlarıyla değerlendiren yaklaşımın geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını öngörüyor ve çağdaş toplumun sosyal/kültürel gereksinimlerini karşılayan bir eğitim sistemini araştırıyor. Şart, gerekli görülen revizyonlara açık değerlendiriliyor ve eğitimde çok boyutlu mimarlık anlayışının, kamu fikrinin, sosyal sorumluluğun, etik sorgulamanın, kültürel açılımların konumunu ve içeriğini araştırıyor.

UIA'nın eğitim alanında yürüttüğü çalışma grupları 3 ana başlıkta toplanıyor: "UNESCO-UIA Şartı ve Validasyon", "Sürdürülebilirlik ve Miras" ve "Öğrenme, Araştırma ve Uygulama." Eğitim konusuyla bağlantılı olarak, Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) sisteminin dünyada tanınması ve yaygınlaşması, içeriğinin zenginleştirilmesi ve bu konuda uluslararası web bağlantılarının geliştirilmesi hedefleri de tanıtıldı. Türkiye Mimarlar Odası'nın da üyesi olduğu UIA SMG Programı, etkinlikleriyle ağını genişletmeyi ve sağlayacağı erişimlerle uluslararası alanda yaygınlaşmayı amaçlıyor.

Meslek Pratiği alanında çalışmalarını sürdüren komisyon ise amaçlarını, uluslararası standartları oluşturmak, uygulama alanı için bir "yönetim planı" tasarlamak, eğitim, staj, meslek pratiği konularında hareketliliği desteklemek, mimarlar için olanakları artırmak ve farklı kültürler, eğitim sistemleri, ekonomiler arasında diyalogu desteklemek olarak tanımlıyor. Toplantıda, ele aldıkları çalışma başlıklarında ve "sürdürülebilirlik", "kaynak yaratımı", "sınır ötesi pratik ve eğitim", "küresel çalışma koşulları", "etik ilkeler", "kamu hakları", "entelektüel içerik" konularında fikirsel üretimlerini sergilediler.

Diğer çalışma grupları ve komisyonlar da sürdürdükleri çalışmaları özetleyerek Konsey Üyeleri'ne tanıttılar. UIA yeni dönemde çalışma alanları olarak, "Sürdürülebilir Gelecek İçin Mimarlık", "Afetler", "Kutsal Mekânlar", "Miras", "İnsan Yerleşimleri ve Çevre" temalarına ağırlık veriyor. Kendi içinde oluşturduğu komisyon çalışmalarının yanı sıra, dünya mimarlarıyla iletişimi güçlendirmek, meslek alanında ürettiklerini yaygınlaştırmak amacıyla yayın organlarıyla işbirliği çalışmalarını sürdürüyor.

Toplantıda, eğitim alanında UNESCO-UIA Şartı revizyonu, "sürdürülebilir gelecek için mimarlık" teması, staj ve meslek pratiği alanında hareketlilik programlarının geliştirilmesi, kamu hakları ve sosyal sorumluluk temalarının mimarlıkta ve eğitiminde desteklenmesi amaçları ağırlık kazanan başlıklar oldu.

Önceden belirlenmiş olan gündeme ek olarak, "Filistin'de Adalet İçin Mimarlar ve Plancılar" (APJP) Örgütü Başkanı ve RIBA Üyesi Abe Hayeem imzasıyla UIA Başkanı'na iletilen mektup da ele alındı. Mektupta ve birçok mimar tarafından imzalanmış olan bildiride,

İsrail'in Filistin topraklarındaki işgalci politikasında mimarlığın araç olarak kullanılması kınanıyor ve dünya mimarları bu konuda duyarlılığa davet ediliyordu. Mektubun ardından UIA Başkanı tarafından bir açıklama yapılmasına karar verildi.

UIA Konsey Üyeleri, 2008-2011 dönemine ait çalışmalarını ve toplantılarını sürdürecekler. 2011 UIA Tokyo Dünya Mimarlık Kongresi ve Genel Kurulu'nda ise daha geniş çerçevede değerlendirmeye ve tartışmaya açacaklar.

UIA belgeleri ve toplantı katılım raporlarına **www.mo.org.tr** adresindeki Mimarlar Odası web sayfasından, sol menüdeki **Belgeler / UIA** bölümünden ulaşılabiliyor.

UIA İsrail'in Yerleşim Yerleri Kurma Politikasını Eleştirdi

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Başkanı Louise Cox UIA üyesi meslek kuruluşlarına 12 Ağustos 2009 tarihinde gönderdiği mektupta, İsrail'in işgal altındaki Filistin topraklarına yerleşim yerleri kurma politikasına referansla, UIA'nın daha önce Temmuz 2005'te İstanbul'daki Genel Kurul toplantısında aldığı kararı yeniden hatırlattı:

"UIA, etnik olarak temizlenmiş veya yasal olmayan yollarla ele geçirilmiş araziler üzerinde yapı inşa edilmesi veya gelişim projeleri gerçekleştirilmesini ve etnik ya da kültürel olarak ayrımcı olan düzenlemelere dayalı projeler yapılmasını kınamakta; benzer şekilde, dördüncü Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı olan bütün hareketleri de kınamaktadır."

UIA Başkanı Cox, 30-31 Temmuz 2009 tarihlerinde Brezilya'da gerçekleştirilen UIA Konsey toplantısı için, "Filistin'de Adalet İçin Mimarlar ve Plancılar" (APJP) örgütü başkanı ve RIBA üyesi olan Abe Hayeem'in kendisine bir mektup gönderdiğini ifade ederek, söz konusu mektubu gündeme taşıdı. Abe Hayeem, mektubunda İsrail'in işgal altındaki Filistin topraklarına yerleşim yerleri kurma politikasının tüm dünyadaki mimarlık örgütlerini ilgilendiren bir boyutu olduğunu ve mimarlığın bu bağlamda bir araca dönüştürülmesini kınadığını belirtiyor. Ayrıca Cox'un, Torino Genel Kurulu'nda dönemi boyunca destekleyeceğini belirttiği ilkeleri anımsatan mektupta; kültürel, sosyal ve coğrafi farklılıkların sürdürülebilirliği konusuna, küresel hümanizme ve insan haklarına vurgu yapılıyor. Bu koşullar bağlamında UIA'nın durumu değerlendirerek, İsrail'e de ulaşacak mimari, çevresel, kültürel duyarlılığını aktaran bir mesaj oluşturması isteniyor. Mektubun eki olarak ayrıca UIA Konseyi'nde değerlendirilmek üzere ve dünyanın çeşitli ülkelerinden mimarlar tarafından imzalanmış bir önerge metni de sunuluyor.

UIA Konsey üyelerine gelen belgelerin sunulmasının ardından konu gündeme alındı ve tüm üye meslek örgütlerine UIA politikalarının bir kez daha hatırlatılarak barış çağrısının vurgulanması kararı alındı.

Dördüncü Cenevre Sözleşmesi, savaş halinde sivillerin korunmasıyla ilgili maddeler içeriyor. Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşme metnine Milli Savunma Bakanlığı Askeri Adalet İşleri Başkanlığı web sayfasının uluslararası hukuk bölümünden ulaşılabiliyor: **www.msb.gov.tr/Asad**

UIA 2005 İstanbul sırasında gerçekleştirilen Genel Kurul toplantı kararları için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/kurul2005.pdf

UIA BAŞKANI LOUISE COX'TAN UIA ÜYE KESİMLERİNİN BAŞKANLARINA MEKTUP (12 Ağustos 2009)

"İsrail'in Filistin Politikası Neden Tüm Meslek Kuruluşlarını İlgilendiren Mimari Bir Konudur?" başlıklı mektuba cevaptır.

Sayın Başkan,

"Filistin'de Adalet İçin Mimarlar ve Plancılar" örgütünün başkanı olan ve İngiltere'de ikamet eden Abe Hayeem, UIA Başkanı olarak bana yukarıda belirttiğim konuda 22 Haziran 2009 tarihli bir mektup gönderdi.

31 Temmuz 2009'da Brezilya-Foz do Iguaçu'da düzenlenen UIA Konsey toplantısında bu mektup ve ekleri değerlendirildi. Mektubun sahibi, kendisinin ve meslek örgütünün bu konuyla ilgili mevcut UIA politikası hakkında bilgilendirilmesini istiyordu. Bunun üzerine bu mektubu yazıyorum.

8-10 Temmuz 2005'te Türkiye-İstanbul'da düzenlenen UIA Genel Kurulu'nda alınan 13 no'lu karar bu konudaki UIA Politikası'nı açıklamaktadır:
"UIA, etnik olarak temizlenmiş veya yasal olmayan yollarla ele geçirilmiş araziler üzerinde yapı inşa edilmesi veya gelişim projeleri gerçekleştirilmesini

ve etnik ya da kültürel olarak ayrımcı olan düzenlemelere dayalı projeler yapılmasını kınamakta; benzer şekilde, dördüncü Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı olan bütün hareketleri de kınamaktadır."

UIA Konseyi, UIA Başkanı'ndan bu politika hakkında tüm üye ülkelere bir mektup göndermesini istemiştir. Lütfen bu politikayı dikkate alarak, eylemlerinizi ona göre gerçekleştiriniz.

Saygılarımla,

Louise Cox
UIA Başkanı

Europa Nostra Kültürel Miras Konusunda Aktif Lobi Faaliyeti Yürütmeye Başlıyor

Her yıl düzenlenen Europa Nostra Genel Kurulu ve Kongresi, bu yıl 2-7 Haziran 2009 tarihleri arasında İtalya'nın Sicilya bölgesinde küçük bir kasaba olan Taormina'da gerçekleştirildi. Toplantılar sırasında yapılan değerlendirmeler ve sonrasında yayınlanan belgeler, Europa Nostra'nın Avrupa'da kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda aktif lobi faaliyeti sürdürmeye başladığını gösteriyor.

Kongre kapsamındaki çalışma toplantısında kabul edilerek yayınlanan **"Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi"** başlıklı politika belgesi, Avrupa Birliği kurumlarını, 2013 yılına kadar sürecek Kültür Programı'nın uygulanması ve gelecekte diğer programların oluşturulmasında kültürel mirası tam anlamıyla dikkate almaya çağırıyor. Avrupa Parlamentosu'nda yeni seçilen üyelerin ve Avrupa Komisyonu'nda yeni atanan yetkililerin göreve geldiği önemli bir dönemde yayınlanan politika belgesi, kültürel mirasın ilgili tüm politikalara dâhil edilmesini talep ediyor. Belgede değinildiği üzere Europa Nostra, 2010 başlarında Brüksel'de düzenleyeceği 2. Avrupa Kültürel Miras Politikası Forumu aracılığıyla kültürel miras alanında rol alan paydaşları bir araya getirmeyi ve politika belgesinde ifade edilen görüşleri paylaşmayı planlıyor.

Kongre kapsamında 4 Haziran günü düzenlenen **"Avrupa'nın Tarihî Kasabaları ve Köyleri ile Çevresindeki Peyzajın Korunması"** konulu Europa Nostra Forumu'nda ise aşırı nüfus artışı, turizm baskısı, plansız gelişim ve ilgisizlik nedeniyle tehdit altında olan kasabalar, köyler ve kırsal peyzajların korunması konusu ele alındı. Forumun sonunda kabul edilen **"Avrupa'nın Belleği ve Kimliğinin Korunması" başlıklı Taormina Bildirgesi,** kültürel mirasın korunmasının yalnızca büyük ölçekli ve herkes tarafından bilinen anıtların korunmasında ibaret olmadığının altını çiziyor ve Avrupa'daki küçük kasaba ve köylerdeki değerlerin korunmasının da Avrupa'nın bellek ve kimliğinin sürdürülmesinde önemli bir yer tuttuğunu vurguluyor.

Merkezi Hollanda-Lahey'de bulunan Europa Nostra, Avrupa'dan tarihi miras konusunda çalışan 220 sivil toplum örgütünü biraraya getiriyor. Buna ek olarak, 170 kamusal ve özel kuruluş (bölgesel ve yerel yönetimler, müzeler, üniversiteler vb) ve her geçen gün sayısı artan kişisel üyeler de Europa Nostra'yı destekliyor. Taormina Genel Kurulu'nda seçilen yeni Yönetim Kurulu Üyeleri arasında Türkiye'den Orhan Silier de bulunuyor.

Mimarlar Odası, Taormina'daki Genel Kurul toplantısında Europa Nostra üyeliğine kabul edildi. Europa Nostra'nın bir sonraki Genel Kurul toplantısı 9-12 Haziran 2010'da İstanbul'da düzenlenecek.

Europa Nostra hakkında daha geniş bilgi için yenilenen web sayfasına bakabilirsiniz:
www.europanostra.org

Taormina Bildirgesi'ne Türkçe olarak ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/taorminabildirgesi.pdf

Politika belgesine Türkçe olarak ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostrapolitika.pdf

Dünya Su Haftası'ndan BM İklim Değişikliği Konferansı'na Mesajlar

Stockholm Uluslararası Su Enstitüsü (SIWI) tarafından her yıl Stockholm'de düzenlenen Dünya Su Haftası bu yıl 16-22 Ağustos 2009 tarihlerinde, 130 ülkeden yaklaşık 2500 katılımcıyla gerçekleştirildi. **"Su: Küresel Değişime Cevap Vermek"** temasıyla düzenlenen Dünya Su Haftası boyunca gerçekleştirilen etkinliklerle, küresel ölçekteki su krizine yönelik yeni bilimsel ve politik yaklaşımlar oluşturulması amaçlandı; katılımcılar iklim değişikliğinin su kaynakları üzerinde yarattığı baskı ve riskleri vurguladılar. Dünya Su Haftası, dünyanın farklı bölgelerinden bilimsel, ticari ve kamusal tarafları, suyla ilgili konularda bilgi ve görüş alışverişi yapmak üzere biraraya getiren en büyük etkinlik olarak biliniyor.

Günümüzde dünya genelinde 2,3 milyar insanın temiz suya erişimi bulunmuyor. Tüketim alışkanlıklarımızın mevcut şekilde devam etmesi durumunda, 20 yıl sonra temiz suya erişimi olmayan insan sayısının dünya nüfusunun yarısına eşit olacağı ifade ediliyor.

Dünya Su Haftası'ndaki değerlendirmeler sonucunda yayınlanan Stockholm Bildirisi, Aralık ayında Kopenhag'da gerçekleştirilecek BM İklim Değişikliği Konferansı'na çeşitli mesajlar iletiyor. Aşağıda, bildirinin Doğal Hayatı Koruma Vakfı tarafından sağlanan Türkçe çevirisine ulaşabilirsiniz.

Daha ayrıntılı bilgi için:
www.worldwaterweek.org

Stockholm Bildirisi:
Dünya Su Haftası'ndan İklim Değişikliği Konferansı'na
Stockholm, 21 Ağustos 2009

Giriş
İklim değişikliği şu anda gerçekleşmekte ve var olan küresel sorunları daha da karmaşıklaştırmaktadır. Su kaynaklarının geleceğini garanti altına almak için, iklim değişikliğine karşı alınacak tedbirler konusunda -gerek iklim değişikliğini azaltma gerek değişikliğe adaptasyon açısından- küresel çapta güçlü ve adil bir anlaşmaya varılması önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle Aralık 2009'da Kopenhag'da yapılacak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'na hazırlık amacıyla sürdürülen görüşmeler, küresel su kaynakları için çalışan topluluk için de büyük önem taşımaktadır.

Suyun önemi hem Kopenhag Konferansı sonucunda yayımlanacak Kopenhag Anlaşması'nda, hem de konferansı izleyecek süreçlerde doğru ölçüde ve hak ettiği şekilde yansıtılmalıdır. Son aylarda bu amaçla, Toprak ve Su Yönetiminde İklim Değişikliğine Adaptasyon Diyalogu, İstanbul'daki 5. Dünya Su Forumu ve İklim Değişikliği Görüşmeleri gibi çeşitli çabalar gösterildi.

Bu çabalara paralel olarak ve küresel topluluğun iklim değişikliğine cevap verebilmek için yeterince hazırlıklı olmasına duyulan acil ihtiyaç çerçevesinde, Stockholm'den Kopenhag'a aşağıdaki mesajlar iletilmektedir:

- Su, iklim değişikliğinin etkilerinin hissedileceği temel alanlardan biridir. Su kaynaklarını verimli biçimde kullanmak, hatta uluslarüstü düzeyde Entegre Su Kaynakları Yönetimi'ne başvurmak gibi yöntemler, iklim değişikliğine adaptasyonu planlama ve uygulama açısından çok önemlidir. Bu şekilde toplum, ülke ve bölgelerin iklim değişikliğine direnci artacaktır;
- Adaptasyon, sürdürülebilir kalkınmanın ve yoksulluğun azaltılmasının ön koşuludur. Bu nedenle adaptasyon tedbirlerinin, daha kapsamlı kalkınma hedef ve amaçlarıyla –Milenyum Kalkınma Hedefleri dâhil– doğru biçimde entegrasyonu gereklidir;
- Doğru adaptasyonun anahtarı su yönetiminin toprak ve orman yönetimiyle entegrasyonudur. Nairobi'de imzalanan, İklim Değişikliğine Adaptasyon için Entegre Toprak ve Su Kaynakları Yönetimi Bildirisi'ni kuvvetle destekliyoruz. Aynı şekilde su alanındaki adaptasyonun, küresel çapta süren iklim değişikliğini azaltma girişimlerini destekleyebileceğini ve desteklemesi gerektiğini vurguluyoruz;
- Ekosistemin korunması ve sürdürülebilirliği, adaptasyon ve insan kalkınması açısından temel önemdedir. Bu nedenle su ve diğer doğal kaynakların korunması ve restorasyonuna yönelik gayret ve yatırımların, adaptasyon çabalarının önemli bir parçası olduğunu ve güçlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz;
- Nitelikli bilgilerin daha etkin şekilde paylaşılması iklim değişikliğine karşı verilecek tepkiyi güçlendirecektir. Özellikle su ve iklim alanında çalışanların, başka bir deyişle su ve iklim topluluklarının, küreselden yerele ve yerelden küresele araştırma ve pratiğin her düzeyinde, ellerindeki bilgiyi daha fazla paylaşması büyük bir ihtiyaçtır.
- Başarılı bir adaptasyon uygulamasında hassaslık değerlendirmeleri ve risk yönetimi büyük önem taşır. İklim değişikliğinin toplumlar ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin en fazla nerede ve nasıl hissedileceğinin su döngüsü bağlamında değerlendirilmesi, erken müdahale alanlarının, yani "sıcak noktalar"ın belirlenmesine katkıda bulunacaktır. Bunlar kurak bölgeleri, büyük ölçüde yeraltı suyuna bağlı alanları, küçük adalar üzerinde kurulu gelişmekte olan ülkeleri, alçak seviyeli deltaları ve kırılgan dağlık bölgeleri kapsar.
- Yeni ve ek maddi kaynaklar şarttır. Hassas gruplar ve ekosistemler için adaptasyon stratejilerinin geliştirilmesini desteklemek üzere ek fonlar oluşturulması büyük bir gerekliliktir. Öncelikle iklim değişikliğinden şimdiden etkilenen düşük gelirli, hassas ülkelere destek olmak üzere maddi kaynakların seferber edilmesi, ardından da sürmekte

olan iklim görüşmelerinin parçası olarak, güçlü kaynakları bulunan bir mekanizma kurulması gereksinimi vardır.

Gelecekteki Adımlar
Küresel su ve iklim topluluklarından, Kopenhag Konferansı'nın ötesine bakmalarını ve diyalog içerisinde, su ve adaptasyon konusundaki kolektif çabaları destekleyecek küresel mekanizmaları güçlendirmelerini istiyoruz. Bu çalışmalar, gelişmekte olan ülkelerdeki adaptasyon tedbirlerini destekleyen teknoloji ve bilgilerin daha iyi paylaşımı, kapasite oluşturulması için aktif destek sunulması ve daha fazla finansmana ulaşımın kolaylaştırılması gibi tedbirleri kapsamalı, ama bunlarla da sınırlı kalmamalıdır.

Son olarak su topluluğu, karşımızdaki büyük kalkınma sorunlarını çözmek için iklim, su ve kalkınma toplulukları arasındaki kurumsal işbirliğini her düzeyde güçlendirmeye ve bunu daha kolektif çalışmayı sağlamaya uygun mekanizmalar ve kurumsal düzenlemelerle gerçekleştirmeye kararlı olduğunu beyan eder.

Mimarlar Odası UIA 2. Bölge SMG Toplantısına Evsahipliği Yaptı

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) Sürekli Mesleki Gelişim Programı çalışmalarına başlangıcından bu yana UIA 2. Bölge ülkeleri adına katılan Mimarlar Odası, gündemdeki gelişmeler hakkında bilgi ve fikir alışverişi yapmak amacıyla 25 Eylül 2009 tarihinde İstanbul'da bir toplantı düzenledi.

Toplantıya UIA SMG Programı Yürütücüsü Fabian Llisterri'nin yanı sıra, UIA 2. Bölge ülkelerinin SMG programı temsilcileri katıldı. Yaklaşık 25 kişinin katılımda bulunduğu toplantıda yapılan sunuşlarda UIA SMG Programı'nın güncel durumu, Mimarlar Odası Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin (SMGM) etkinlikleri ve programı ile diğer ülkelerdeki mevcut sistemler hakkında bilgi paylaşımında bulunuldu. Ayrıca bir süredir Mimarlar Odası tarafından 2. Bölge ülkeleri arasında yürütülen anket çalışmasında elde edilen veriler de toplantı katılımcılarıyla paylaşıldı.

Toplantı sonucunda UIA 2. Bölge SMG temsilcileri, mimarlık mesleğinde sürekli mesleki gelişimin gerekliliği konusundaki UIA ve ACE görüşlerine referansla, SMG'nin önemini bir kez daha vurguladılar ve SMG sistemlerini geliştirmek konusunda görüş birliğine vardılar. Bölgesel ölçekte, mevcut SMG sistemlerinin bilgi alılşverişi ve işbirliğini artıracak çeşitli araçlar geliştirilmesine karar verildi.

Toplantıda yapılan sunuşlara ulaşmak için:
www.mo.org.tr/uiaregion2cpd

ACE Küresel Krizin Mimarlık Mesleğine Etkilerini İzliyor

Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) 14 Ekim 2009 tarihinde açıkladığı, ekonomik krizin Avrupa'daki mimarlık mesleğine etkilerine ilişkin araştırma sonuçlarına göre, geçmiş aylara kıyasla sonuçlarda görülen küçük olumlu işaretlere rağmen, ekonomik krizin mimarlar üzerindeki ciddi etkileri devam ediyor. ACE, Mart 2009'dan bu yana her üç ayda bir mimarlara gönderdiği anket aracılığıyla krizin mimarlık mesleği üzerindeki etkilerinin izini sürüyor ve mimarlar için krizin biteceği dönemi tespit etmeye çalışıyor.

ACE'nin araştırmasına göre mimarlar geçen yıla göre daha az kötümser bir bakış açısına sahip ve elde edilen sonuçlarda az da olsa bir iyimserlik gözlemleniyor. Örneğin, Nisan 2009'da yapılan araştırmada mimarların % 65'i geleceğe kötümser bakarken, bu oran Eylül ayında % 56'ya düşüyor. Mimarların % 12'si önümüzdeki aylarda iş yükünün ciddi bir biçimde düşeceğini düşünürken, % 22'si küçük bir artış bekliyor.

Son anketin sonuçları mimarların ancak 2010 yılı içinde ekonomik krizin olumsuz etkilerinden sıyrılma ihtimalinin olduğunu ifade ediyor.

Bununla birlikte araştırmaya çeşitli ülkelerden gelen farklı cevaplar, ekonomik krizin etkilerinin Avrupa'nın her bölgesinde etkisini farklı bir şekilde hissettirdiğini gösteriyor. Bazı ülkelerde mimarlar (İrlanda, Macaristan, Polonya ve İspanya) çoğunlukla önümüzdeki üç ayda işlerin daha kötüye gideceğini düşünürken, bazı ülkelerdeki mimarlar (Almanya, Avusturya, Finlandiya ve İngiltere) iyileşme yaşanacağı kanısında yoğunlaşıyor. Bununla birlikte, kötümser görüşlerini bildiren bölgeler daha büyük bir çoğunluk oluşturuyor.

Anket sonuçlarının geneli, mimarlık ofislerinin %37'sinin Eylül'den bu yana elemanlarını azaltma eğiliminde olduğunu gösterirken, % 21'i önümüzdeki aylarda daha fazla eleman azaltmaya gideceğini belirtiyor. Bununla birlikte, beklenen iş yükü dikkate

alındığında daha iyimser bir tablo ortaya çıkıyor: Mimarlık ofislerinin % 24'ü daha çok iş almak konusunda iyimserken (bu yüzde Nisan sonuçlarına göre % 14 artmış durumda), kötümser olanların oranı % 48'den % 43'e düşüyor.

Mimarların iş yükünün % 45'ini oluşturan konut projeleri konusunda mimarların % 16'sı geleceğe olumlu bakıyor (Nisan ayındaki % 11'e göre artış), % 45'i ise geleceğe olumsuz bakıyor (Nisan ayındaki % 68'e göre düşüş). Mimarların % 23 iş yükünü oluşturan ticaret yapıları konusundaki beklentiler de benzer bir eğilim gösteriyor.

Anket yöntemiyle hazırlanan Eylül ayı araştırmasının sonuçları, daha sağlıklı veriler yansıtmak amacıyla ülkelere göre ağırlıklı veri dağılımı yapılarak yayın olarak hazırlandı.

Anket sonuçlarına ilişkin daha geniş bilgi için:
www.ace-cae.eu

Dünya Mimarlık Günü Kutlandı: "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü"

1985 yılında Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) tarafından başlatılan Dünya Mimarlık Günü her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi günü kutlanıyor. Bu yıl 5 Ekim'de kutlanan Dünya Mimarlık Günü teması "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü" olarak belirlenmişti. Bu temayla, mimarlara sahip oldukları teknik, kültürel, ekonomik ve toplumsal yeteneklerden dolayı, küresel krizin yaşandığı bu dönemde büyük ölçekli görevler almaya çağrı yapıldı. Dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan etkinliklerin yanı sıra, Mimarlar Odası şubeleri de mimarlık gününü içine alan haftayı bu tema kapsamındaki etkinliklerle kutladılar.

UIA Başkanı'ndan Dünya Mimarlık Günü Açıklaması: Daha Azla Nasıl Daha Çok ve İyiye Ulaşabiliriz?

Bu yıl 2009 Dünya Mimarlık Günü'nü "Küresel Kriz Karşısında Mimarların Gücü" temasıyla kutluyoruz. Dünyanın daha önce eşi görülmemiş bir çevresel, iklimsel, mali ve toplumsal krizle karşı karşıya kaldığı bu dönem, bizleri acilen mevcut verileri değerlendirerek yenilikçi çözümler bulmaya zorlamaktadır. Bu tür zor dönemlerde mimarlar bir adım öne çıkarak mücadeleye liderlik etme yeteneklerini göstermeli, krizleri yeni teknik, çevresel, toplumsal, ekonomik ve estetik çözümler geliştirmek için bir sıçrama tahtası olarak kullanmalıdır. Ortaya çıkan yeni durumlara uygun çözümler üretmek, profesyonel mimarların günlük görevlerinden biridir.

Bugün kendimize şunları sormalıyız:

- Mevcut krizin ortaya çıkardığı yeni fırsatlar, yönelimler ve istekler nelerdir?
- Mimarların ve mimarlık öğrencilerinin sunabileceği alternatif ve yaratıcı süreçler nelerdir?
- Karbon emisyonlarının ve yenilenemez enerji kullanımının azaltılmasına nasıl katkıda bulunabiliriz?
- Daha azla nasıl daha çok ve iyiye ulaşabiliriz?

Şu anda fırsat olarak önümüzde duran tüm olanakları değerlendirmeliyiz. Arayış içinde olanlar için her zaman yeni seçenekler ortaya çıkacaktır. Yeni alanlarda yeni ortaklıklar kurmak için doğru zamandayız.

Tüm mimarları, entelektüel kapasitelerini, tasarım becerilerini ve çok taraflı düşünce sistemlerini kullanarak yoktan var edebileceklerini ve küresel krize sürdürülebilir çözümler üretebileceklerini göstermek için, çok küçük bile olsa tüm fırsatları kullanmaya çağırıyorum.

Bu yılki Dünya Mimarlar Günü sürdürülebilir gelecek için yeni bir çabanın başlangıcını da temsil ediyor. Tüm UIA topluluğu, Kopenhag'da düzenlenecek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı için bir bildirge hazırlığı içinde. UIA'nın bu çabaya bağlılığı, mimarların tüm yaratıcı planlama dallarını 2050 yılına doğru gezegenimiz için ortak olarak çalışmaya davet edeceği Tokyo 2011 UIA Dünya Mimarlık Kongresi'nde de sürecek.

UIA Yönetim Kurulu'nun toplandığı Afrika'nın Fildişi Sahilleri'ndeki Abidjan bölgesinden mimarlık ve mimarlık mesleğiyle ilgili bu kutlama gününün geleceğe ilişkin yapıcı sonuçlar doğurmasını diliyorum.

Louise Cox
UIA Başkanı

2009 Dünya Habitat Günü Kutlandı: "Kentsel Geleceğimizi Planlamak"

Her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi gününü Dünya Habitat Günü ilan eden Birleşmiş Milletler bu yılki Habitat Günü'nü **"Kentsel Geleceğimizi Planlamak"** temasıyla kutladı. Bu temayla, insan yerleşmelerinin geleceği konusundaki ortak sorumluluğun ve "herkes için barınak" ihtiyacının hatırlatılması amaçlandı. Dünya Mimarlık Günü ile aynı günde kutlanan Habitat Günü bazı yıllarda mimarlık günüyle aynı temayı paylaşıyor.

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki kentler ve kasabalar 21. yüzyıl boyunca iklim değişikliği, kaynakların azalması, gıdaların kirlenmesi, nüfus büyümesi ve ekonomik istikrarsızlık gibi etkenlerin etkisi altında kalacak. Bu etkenler, önümüzdeki yüzyıl boyunca fiziksel ve sosyal olarak kentlere ve kasabalara yeniden şekil verecek. Gelişmekte olan ülkelerin çoğu, bunlara ek olarak hızlı kentleşme, aşırı kalabalıklaşma, yoksulluk ve gecekondulaşma gibi olumsuz etkileri hissetmeye devam edecek. Tüm bu gelişmelerin ışığında "kentsel gündem" artık hükümetler, yerel yönetimler ve sivil toplum için gittikçe yükselen bir öncelik haline geliyor.

Günümüzde dünyanın çoğu bölgesinde kentsel planlama sistemleri, planlama sürecine insan topluluklarını ve ilgili tüm paydaşları katmanın öneminin farkında olmadıklarından, gelecekte kentleri bekleyen sorunlara karşılık vermek konusunda yetersiz kalıyorlar.

İnsana ve çevreye daha duyarlı bir kentsel geleceği tartışmaya açan 2009 Dünya Habitat Günü ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için: **www.unhabitat.org**

BUILDUP: Binalarda Enerji Verimliliği Hakkında Avrupa Portalı

Avrupa Komisyonu, yapı sektöründeki meslek adamları, yerel yönetimler ve yapı kullanıcılarının yapılarda enerji tüketimini azaltmak konusundaki deneyimlerini paylaşmaları için bir web portalı oluşturdu. Bu web sayfası sayesinde Avrupa'nın farklı ülkelerinde yapılarda enerji tasarrufu konusunda etkin bir şekilde uygulanan araçlar ve teknolojilerin paylaşımı teşvik ediliyor. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) de BUILDUP girişiminin destekleyici ortakları arasında bulunuyor. Web sayfasına ulaşmak için: **www.buildup.eu**

Energie-Cités: Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilirlik Ağı

1990 yılında kurulan ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden yerel yönetimleri biraraya getiren Energie-Cités, yerel sürdürülebilirlik politikalarını geliştirmek amacını taşıyor. 2009-2011 döneminde başkanlığı Almanya'nın Heidelberg kenti tarafından üstlenilecek olan örgütün 26 ülkeden 1000'i aşkın kasaba ve kent yönetimi üyesi bulunuyor. Merkezi Brüksel'de olan ve Almanya ve Fransa'da ofisleri bulunan örgütün amaçları şu şekilde özetleniyor:

- Sürdürülebilir enerji konusunda üyelerinin rolleri ve becerilerini güçlendirmek;
- Üyelerinin AB kurumlarında enerji, çevresel koruma ve kentsel politika alanlarında geliştirilen politika ve öneriler konusunda çıkarlarını temsil etmek ve lobi faaliyeti yürütmek;
- Deneyimlerin paylaşımı ve ortak projelerin yürütülmesi aracılığıyla üyelerinin girişimlerini geliştirmek ve desteklemek.

Etkinlikler ve projeler hakkında daha geniş bilgi için: **www.energie-cites.eu**

Almanya'da Enerji Etkin İnşaat Araştırma Merkezi Örnek Projeler Yapıyor

Almanya Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından desteklenen Enerji Etkin İnşaat Araştırma Merkezi (EnoB) yapıların enerji verimliliğini makul ölçüde yatırımlar aracılığıyla artırmanın yolları konusunda araştırma yürütüyor. Yeni kavramlar, teknolojiler ve malzemelerin örnek projelerde kullanımı yoluyla araştırmalarını sürdüren merkez, güncel olarak 1960'larda inşa edilmiş olan bir ticaret yapısının yenilenmesinde görev alarak, saydam yalıtım malzemeleri ve güneş enerjisiyle ısıtma sistemi kullanarak yapının enerji ihtiyacının yılda 440 kwh/m3'ten 100 kwh/m3'e düşmesini sağladı. Araştırma merkezinin örnek projeleri hakkında ayrıntılı bilgi için: **www.enob.info/en**

TAORMINA BİLDİRGESİ:
"Avrupa'nın Belleği ve Kimliğinin Korunması"

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Her yıl düzenlenen Europa Nostra Kongresi, bu yıl 2-7 Haziran 2009 tarihleri arasında İtalya'nın Sicilya bölgesinde küçük bir kasaba olan Taormina'da gerçekleştirildi. Kongre kapsamında 4 Haziran günü düzenlenen "Avrupa'nın Tarihî Kasabaları ve Köyleri ile Çevresindeki Peyzajın Korunması" konulu Europa Nostra Forumu'nda aşırı nüfus artışı, turizm baskısı, plansız gelişim ve ilgisizlik nedeniyle tehdit altında olan kasabalar, köyler ve kırsal peyzajların korunması konusu ele alındı. Forumun sonunda kabul edilen bu bildiri, kültürel mirasın korunmasının yalnızca büyük ölçekli ve herkes tarafından bilinen anıtların korunmasından ibaret olmadığını, Avrupa'daki küçük kasaba ve köylerdeki değerlerin korunmasının da Avrupa'nın bellek ve kimliğinin sürdürülmesinde önemli bir yer tuttuğunu vurgulayarak, konuyla ilgili taraflara çeşitli mesajlar sunuyor.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/taorminadeclaration.pdf

Europa Nostra hakkında daha geniş bilgi için:
www.europanostra.org

Tarihi kasabalar ve köyler, Avrupa'nın kültürel mirası için birer cevher olarak değerlendirilmelidir. Her kasaba ve köyün içinde barındırdığı mimari ve kentsel yapı mirası ile çevresindeki doğal ve yapılı peyzaj, o kasaba ve köyün tanıklık ettiği kendine özgü gelişim sürecini ve tarihi yansıtır.

Bu açıdan bakıldığında tarihi kasabalar ve köyler, Avrupa'nın belleği için önemli bir depo niteliğindedir ve çoğu Avrupa vatandaşı ve topluluğunun kimlik anlayışının temelini oluşturmaktadır. Avrupa'nın tarihi kasabaları ve köyleri, hızla ve sürekli olarak birbirini izleyen modern sosyal ve ekonomik gelişmeler sonucunda, bütünlüklerine yönelik somut tehditler ve büyük sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Kasabalar ve köyler, bu koşullar altında aşırı hassas bir durumda bulunmaktadır.

Yakın bir dönemde, 6 Nisan 2009'da L'Aquilq ve Abruzzo bölgelerini etkisi altına alan deprem olayı, tarihi kasaba ve köylerin doğanın güçleri veya tanrısal olaylar karşısında ne kadar büyük ölçüde yıkıma uğrayabileceğini göstermiştir.

Kasaba ve köylerde yaşamın sürdüğü tarihî merkezlerin bilinçli ve etkin bir biçimde korunması ve bu merkezlerde bugün yaşayanlar kadar, gelecek nesiller ve hatta genel olarak tüm toplumun da yaşam kalitesinin artırılması gerekmektedir. Bu hedefe ulaşabilmek için, kamu kurumları sorumlu ve sürdürülebilir koruma politikalarına yönelik girişimlerde bulunarak her düzeyde (Avrupa, ulusal, bölgesel ve yerel) eyleme geçmeli, yerel topluluklar sürece katılmalı ve sivil toplum daha büyük bir etki alanı yaratmalıdır.

Avrupa peyzajının esas dokusu ve temel yapısını oluşturan unsur, Avrupa kıtasının geniş ve değişken topraklarına yayılan tarihi kasabalar ve köylerin oluşturduğu geniş ve karmaşık ağdır. Bu ağın ve tekil bileşenlerinin korunması ve sağlıklı gelişimine destek olunması şarttır.

Avrupa'nın Tarihi Kasabaları ve Köylerinin Korunması konulu Europa Nostra Forum toplantısının katılımcıları aşağıdaki sonuçlara varmışlardır:

- Peyzajın korunmasında, kırsal ve kentsel planlamayı düzenleyen ve ilgili örgütlerin işlevlerini tanımlayan kılavuz belgeler ve yöntemler (peyzaj bölgelemesi gibi) izlenmelidir. Örneğin İtalya'da bu yöntemler, yakın bir dönemde kabul edilen Kültürel Miras ve Peyzaj Yasası'nda tarif edilmiştir. Bu tür yasalar, gerçekçi ve uygulanabilir takvimler öngörmeli ve hem merkezî hükümetler hem de bölgesel yönetimler tarafından özenle ve tam olarak uygulanmalıdır.

- Günümüzde kırsal peyzaj, kontrol altına alınamayan ve hızla genişleyen kentsel yayılmanın tehdidi altındadır. Bu nedenle, gündeme getirilen kırsal ve kentsel planlama ve bölgeleme yönetmeliklerinin esas amacı ve sonucu, kırsal peyzajın geleneksel ekinleri, toprak işleme yöntemleri ve toprağın bölümlenmesinde kullandığı ölçek ve teknikleriyle birlikte korunması olmalıdır. Bu koruma yönetmeliklerinin, Avrupa Konseyi'nin Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne[1] uygun olması gerekir.

- En küçük olanlar da dâhil olmak üzere, tarihi yerleşimlerde yapılacak yenileme ve yeniden geliştirme çalışmaları öncesinde tam ve kesin bir tarihî, antropolojik ve tipolojik araştırma yapılmalıdır. Sözkonusu çalışmaların, toprağı ve yenilenemeyen toprak kaynaklarını israf eden yeni kentsel gelişim projelerine karşı etkili bir alternatif oluşturabilmesi için, mevcut yapılar ve mekânların yeniden kullanımı ve uyarlanmasını teşvik etmesi ve bunu yaparken koruma ve kentsel yenileme ilkelerine tamamen saygı göstermesi gerekir.

- Bir yenileme veya yeniden canlandırma projesi başlamadan önce, projenin kalitesi ve sözkonusu kasaba veya köyün tarihi dokusu ile çevredeki peyzaj üzerinde yaratacağı muhtemel etkiler konusunda ciddi bir değerlendirme yapılmalıdır. Projenin uygulanması süresince sıkı denetim sürdürülmeli ve daha sonrasında genel bir değerlendirme yapılarak projenin iyileştirilmesi için görüş ve öneriler alınmalıdır.

- Burada bahsedilen kriterlerin en acil olarak, İtalya'nın Abruzzo bölgesinde yakın dönemde yaşanmış deprem sonrasında köylerin yeniden inşası ve onarımı sırasında izlenmesi gerekir. L'Aquila kentsel merkezinin kendine özgü anıtsal yapı dokusunun yanı sıra, çevrede daha az bilinen fakat aynı depremden zarar gören tarihi kasabalar ve köylerin de hızlı ve dikkatli bir şekilde iyileştirilmesi ve yeniden canlandırılmasına yönelik taleplerin karşılanması çok önemlidir.

- Genç nesillerin okul içi ve dışı çeşitli eğitim ve yetiştirme projeleri aracılığıyla sürece katılması önem kazanmaktadır. Bu projeler, gençlerin toplumsal sorumluluklara ve çevredeki peyzajın güzelliği ve değerine daha çok hassasiyet göstermelerini sağlar.

- Üniversitelere, yapılı ve doğal, kentsel ve kırsal kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi alanında mesleki eğitim sunmak ve eğitim programları oluşturmak konusunda önemli görevler düşmektedir.

Taormina Europa Nostra Forumu katılımcıları Avrupa Parlamentosu seçimleriyle gelen bu değişim ortamında, Avrupa Birliği'nin tüm kurumlarını Avrupa'nın tarihi kasabaları ve köyleri ile çevrelerindeki peyzajı korumak için, gerekli tüm mali destekleri (yapısal ve diğer fonlar gibi) sağlamak dâhil olmak üzere, acil ve etkili şekilde eyleme geçmeye ve sorumluluklarını yerine getirmeye çağırmaktadır.

1 **(Ç.N.)** Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/avrupapeyzajsozlesmesi.pdf**

EUROPA NOSTRA POLİTİKA BELGESİ: "Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi"

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

İtalya'nın Sicilya bölgesindeki Taormina kasabasında gerçekleştirilen Europa Nostra 2009 Kongresi kapsamında, 3 Haziran 2009 tarihli olarak yayınlanan bu politika belgesi, Avrupa Birliği'ni 2013 yılına kadar sürecek Kültür Programı'nın uygulanması ve gelecekte diğer programların oluşturulmasında kültürel mirası tam anlamıyla dikkate almaya çağırıyor. Avrupa Parlamentosu'nda yeni seçilen üyelerin ve Avrupa Komisyonu'nda yeni atanan yetkililerin göreve geldiği önemli bir dönemde yayınlanan politika belgesi, kültürel mirasın ilgili tüm politikalara dâhil edilmesini talep ediyor. Europa Nostra, 2010 başlarında Brüksel'de düzenleyeceği 2. Avrupa Kültürel Miras Politikası Forumu aracılığıyla kültürel miras alanında rol alan paydaşları bir araya getirmeyi ve politika belgesinde ifade edilen görüşleri paylaşmayı planlıyor.

Politika belgesinin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostrapolicy.pdf

Europa Nostra hakkında daha geniş bilgi için:
www.europanostra.org

1. Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi

Ekonomik istikrarsızlık dönemlerinde, ulusal konular Avrupa'nın bütünleşme sürecinin önüne geçmektedir. Kültürel miras ise Avrupa vatandaşlarının, topluluklarının ve bölgelerinin Avrupalılıklarını vurgulamaktadır.

Kültürel miras, Avrupa'nın değerler bütününün ayrılmaz bir parçasıdır. Mirasa saygı, Avrupa kimliğinin geliştirilmesinde büyük öneme sahiptir.

Avrupa'nın kültürel mirası, Avrupa'nın inşa sürecinin itici güçlerinden biridir. Bu nedenle, Avrupa düzeyindeki tüm paydaşların ve özellikle de Avrupa Birliği ve kurumlarının[1] ortak bir çalışmayla kültürel miras konusunda yeni bir vizyon ve eylem planı geliştirmeleri gerekmektedir.

Tarihi çevre, Avrupa'nın sahip olduğu en değerli varlıklardan biridir ve vatandaşların, ekonominin, toplulukların, çevrenin ve genel olarak toplumun ihtiyaçlarını bağdaştırmak için en etkin araçtır.

Fakat bunu olduğu haliyle bırakamayız. Mirasımız değerli ve hassastır. Mirasımızın bize bugün sunduğu ve gelecekte sunacağı yararları sürdürebilmek için sürekli eylem ve yatırımda bulunmamız gerekir. Sivil toplum, miras sektörü, her düzeydeki kamu kurumları (yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa) ve Avrupa'nın mirasını önemseyen herkes bu çabaya katılmalıdır.

1 Özellikle Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi.

2. Kültürel Miras Avrupa Gündeminde Nasıl Bir Önceliğe Sahip Olmalıdır?

Avrupa Birliği Bir Kültürel Miras Stratejisi Geliştirmelidir

Şu ana kadar kültürel miras programı, Avrupa Birliği'nin 2009 Kültür Programı kapsamında değerlendirilmiş, fakat bu program içinde yeterince varlık gösterememiş ve sahip olduğu olanaklar ve zorlukları yeterince gündeme getirememiştir.

Kurucu Antlaşma'nın 151. maddesinde belirtilen hedefler doğrultusunda, Avrupa Birliği'nin Avrupa çapında etkin bir kültürel miras politikası üretmek konusunda net bir vizyon ve istek göstermesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nin mevcut Kültür Programı'nı yeniden değerlendirme ve 2010 sonrası için yeni bir program hazırlama sürecine girdiği bu dönemde, kültürel miras alanının ciddi bir şekilde yeniden değerlendirilmesi şarttır. Aynı ihtiyaç, kültürden sorumlu **Bakanlar Konseyi**'nin yeni çalışma programının (2010-2012) oluşturulmasında da bulunmaktadır. Küreselleşme Çağında Avrupa Kültür Gündemi'nin[2] kültürün sosyoekonomik gelişim üzerindeki doğrudan etkisini güçlendirme hedefi kapsamında, Avrupa kurumlarının kültürel mirası ilgili tüm AB politikalarına – çok daha sistematik ve kapsamlı bir şekilde – dâhil etme sürecine girmesi gerekmektedir.

3. Kültürel Mirasın Yararları ve Etkileri Nelerdir?

Kültürel miras, Avrupa vatandaşları için gerçek bir değer olmasının yanı sıra, Avrupa ekonomisi ve toplumu için önemli fakat hâlâ büyük ölçüde yeterince yararlanılamayan bir potansiyeli barındırmaktadır.

a) Kültürel mirasın ekonomik faydaları ve etkisi hakkında örnekler:

- İş yaratma (Lizbon gündemi)
- Ekonomik katkı (turizm)
- Teknik yenilikler için katalizör görevi
- Bilginin aktarılması için araç
- Eğitim aracı (bilgi ekonomisi)
- Bölgesel kalkınma için araç
- Enerji tasarrufu
- Oluşum enerjisi (enerji dengesi)
- Emisyon

b) Kültürel mirasın toplumsal faydaları ve etkisi hakkında örnekler:

- Sürdürülebilirliğin desteklenmesi
- Toplumsal uyuma katkı
- Kültürler arası diyalog için katalizör görevi
- Yerel / bölgesel / uluslar üstü kimliğin pekiştirilmesi
- Yaşam kalitesinin yükseltilmesi

4. Avrupa Kültür Mirası Politikasının Hedefleri Neler Olmalıdır?

Avrupa kültürel miras politikası:

- Kültürel mirasın Avrupa boyutuna ilişkin bilgi ve anlayışın gelişimine yardımcı olarak, Avrupa vatandaşlığı yaklaşımının gelişimi ve Avrupa'nın inşasına olumlu katkısını desteklemeli;
- Kültürel mirasın potansiyelini, "Kültürel çeşitlilik", "kültürler arası diyalog", "AB'nin dış ilişkileri" ve "sürdürülebilirlik" alanlarında daha geniş kapsamlı hedeflere ulaşmak için değerlendirmeli;
- Kültürel mirasın Avrupa ekonomisi, toplumu ve çevresine yönelik faydalarının tam anlamıyla yaygınlaştırılmasını teşvik etmeli ve bunun için aktif olarak çalışmalı;
- Kültürel mirasın Avrupa vatandaşları ve topluluklarının aidiyet ve gurur hislerinin geliştirilmesinde ve yaşamlarının güzelliği ve kalitesinin artırılmasında taşıdığı değeri güçlendirmelidir.

5. Hangi Yöntemler Kullanılmalıdır?

a) Kültürel miras üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olan tüm Avrupa politikaları birarada düşünülmeli ve bu politikaların eşgüdümü sağlanmalıdır:

- Kültür
- Eğitim
- Araştırma
- Bilgi
- Turizm
- Çevre / Enerji / İklim Değişikliği
- Bölgesel Gelişme
- Kırsal Gelişme
- Denizcilik Politikası
- Vergilendirme
- İç Pazar
- Genişleme Politikası / Komşuluk Politikası / Dış İlişkiler

2 **(Ç.N.)** Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Kültür Gündemi (European Agenda for Culture) kapsamındaki çalışmaları ve Kültür Programı hakkında bilgi için: **ec.europa.eu/culture/index_en.htm**

b) Tüm paydaşların politika ve eylemleri arasındaki etkileşim güçlendirilmeli ve eşgüdüm desteklenmelidir:

- AB kurumları (Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi)
- İlgili ulusal ve bölgesel kamu kurumları (Açık Eşgüdüm Yönetimi[3], Avrupa Ülkelerinde Mirastan Sorumlu Devlet Yetkilileri Forumu[4] ve bölgeler ve kentleri biraraya getiren çeşitli örgütler aracılığıyla)
- Sivil toplum (meslek adamları, mal sahipleri, dernekler, vakıflar, ağlar)
- Ticaret sektörü

c) Mevcut AB eylem programları arasındaki sinerji desteklenmeli ve geliştirilmelidir:

- Avrupa Kültür Başkenti
- Avrupa Miras Günleri
- AB Kültür Mirası Ödülü / Europa Nostra Ödülleri
- Avrupa Miras Sertifikası[5]
- Avrupa boyutu olan, mirasla ilgili projelere verilen AB ödenekleri
- Vatandaşlar İçin Avrupa Programı[6]

6. Europa Nostra Neler Yapacak?

Europa Nostra önümüzdeki yıllardaki en büyük önceliği, Avrupa'da lobi faaliyetlerini etkin bir şekilde artırmak ve Kültürel Mirasın Avrupa'daki Sesi olmak amacıyla, örgütlenmesinde ihtiyaç duyulan araç ve kaynakları güçlendirmek olacaktır.

a) Europa Nostra 2009/2010 kış aylarında (yeni seçilen Avrupa Parlamentosu ve yeni atanan Avrupa Komisyonu yetkililerinin göreve gelmesinin ardından) **2. Avrupa Kültürel Miras Politikası Forumu**'nu Brüksel'de gerçekleştirecektir.

Bu Forum'un amacı, Avrupa'nın kültür mirasını korumak için çalışan ve:

- Kültürel mirasımız adına Avrupa çapında bir ses oluşturulması;
- Kültürel miras için bir Avrupa Vizyonu yaratılması;
- Anlamlı ve başarılı bir Avrupa Eylemi geliştirilmesi;

hedeflerine katkıda bulunmak isteyen paydaşları biraraya getirmektir.

b) Europa Nostra yakın gelecekte Brüksel'de bir irtibat bürosu açmayı planlamaktadır;

c) Europa Nostra belirli alanlarda özelleşmiş çeşitli Avrupa örgütleri ve ağları ve/veya Avrupa'nın kültür mirasıyla ilgili çalışan kişiler ile sinerji oluşturmak ve lobi faaliyetinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla daha düzenli bir iletişim kuracaktır.

d) Europa Nostra ve üye örgütleri mirasa ilişkin konularda düzenlenen ulusal ve uluslararası konferanslar, görüşmeler, forumlar, tartışmalar ve seminerlere etkin bir şekilde katılacaktır.

e) Yukarıda bahsi geçen Forum etkinliğinin ardından, tahminen 2012-2013 döneminde yeni bir Forum etkinliği düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu etkinlikler sayesinde Avrupa Kültürel Miras Politikası'nın tanımlanması ve uygulanması konusunda Europa Nostra üyeleri, Avrupa politikası ve karar alıcıların düzenli diyalog kuracakları bir platform oluşturulacaktır.

3 **(Ç.N.)** Açık Eşgüdüm Yönetimi *(Open Method of Coordination)* Lizbon Stratejisi'ne ulaşma hedefini paylaşan bir araçtır. AB ülkelerinin ortak politikalarına girmeyen ve her ülkenin kendi sorumluluk alanında olan istihdam, eğitim, gençlik ve sosyal politikalar gibi alanlarda, karşılıklı paylaşım ve ortak gelişimi sağlamayı hedefleyen gönüllü bir süreçtir. AB kurumlarının gözetiminin en alt düzeyde olduğu bu yöntemde, AB ülkeleri karşılıklı olarak iyi örnekleri paylaşmakta ve düzenli olarak ulusal eylem planlarını değerlendiren raporlar yayınlamaktadır.

4 **(Ç.N.)** Avrupa Ülkelerinde Mirastan Sorumlu Devlet Yetkilileri Forumu *(European Heritage Heads Forum)* mirastan sorumlu kamu kurumlarının üst düzey yetkililerini biraraya getirmektedir: **www.english-heritage.org.uk/ehhf/**

5 **(Ç.N.)** Avrupa Miras Sertifikası *(European Heritage Label)*, Avrupa vatandaşlığı ve kimliği hissinin güçlendirilmesi amacıyla Avrupa'nın ortak kültür varlıklarına verilen bir sertifikadır.

6 **(Ç.N.)** Vatandaşlar İçin Avrupa Programı *(Europe for Citizens Programme)* Avrupa vatandaşlığı ve kimliği anlayışını yaygınlaştırmak ve güçlendirmek için çeşitli projeler ve eylemler yürüten bir programdır: **ec.europa.eu/citizenship**

Mimarlık ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Bildirgesi ve Politikası

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat, Zeynep Çiğdem Uysal

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) 24 Eylül 2009'da Brüksel'de, mimarlık ve sürdürülebilirlik temasıyla düzenlediği seminer kapsamında Mimarlık ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Bildirgesi ve Politika Belgesi'ni kamuoyuna duyurdu. Bildirge ve Politika Belgesi, ACE'nin temsil ettiği 480.000'in üzerindeki Avrupalı mimar adına, mimarlık mesleğinin iklim değişimiyle mücadele konusunda üstlenebileceği rolleri açıklıyor ve Avrupa kurumlarının iklim değişikliği politikaları bağlamında mimarlık mesleğinin pozisyonunu özetliyor.

Bildirge ve politika belgesini içeren kitapçığa ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/acesustainability2009.pdf

BİLDİRGE

Biz mimarlık mesleğinin liderleri ve temsilcileri olarak, yapılı çevrenin tasarımının, insan ırkı ve binlerce diğer canlı türünün devamının sağlanmasında, dünyanın ve sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin bütünlüğünün korunmasında ve şu anda iklim değişikliği ve sürdürülemez gelişim nedeniyle tehdit altında olan, gelecek nesillerin mirasının sürdürülmesinde önemli bir rolü olduğunu düşünüyoruz.

Batı dünyasında kullanılan temel enerji miktarının neredeyse yarısının yapılar tarafından tüketildiğini biliyoruz. Mekânsal planlamanın insanların ve malların dolaşımındaki etkisini de dikkate alırsak, yapılı çevreyi üreten meslek adamları olarak sorumluluğumuz daha da artmaktadır.

Dünyanın çoğu bölgesindeki eşitlikçi olmayan ve sürdürülemez üretim ve tüketim ilişkileri çevresel değişimleri daha fazla şiddetlendirmekte ve yoksulluğu ağırlaştırmaktadır. Daha sürdürülebilir bir gelişim yolunu seçmek için ortak bir akıl bulabilir miyiz?

Sürdürülebilir mimari tasarım, kaynakların korunması ve enerji verimliliğini, sağlıklı yapılar ve malzemeleri, ekolojik ve toplumsal olarak duyarlı arazi kullanımını, biyolojik çeşitliliğin korunması ve artırılmasını dikkate alarak, tüm bunları ilham verici, doğrulayıcı ve değer katıcı bir estetik duyarlılıkla biraraya getirir.

Sürdürülebilir mimari tasarım insanların doğal çevre üzerindeki yan etkilerini önemli ölçüde azaltırken, yaşam kalitesini ve ekonomik refahı yükseltir.

Pazar güçleri kendi başlarına sürdürülebilir gelişimi sağlayamazlar; tam da bu nedenle iklim değişikliği "pazarın şimdiye kadarki en büyük başarısızlığı" olarak tariflenmiştir.

Hükümetleri bir an önce, atmosferde artmakta olan sera gazlarının azaltılması için bağlayıcı, bilime dayalı ve eşitlikçi bir anlaşmaya varmaya çağırıyoruz. Böyle bir anlaşma, ulusların ve bölgelerin doğru mali önlemler ve yasal rejimler geliştirmelerini ve uygulamalarını garanti altına alacak; karbon ticareti ve teknoloji aktarımına izin vererek, ihtiya-

cımız olan ve mimarlık mesleğinin de katkı vermeye hazır olduğu yenilik ve gelişmeyi sağlayacaktır.

Sürdürülebilirlik ve binaların yaşam döngüsü analizinin ayrılmaz bir bütün olduklarına ve birlikte düşünüldüklerinde, çok yıkıcı etkileri olan ve yalnızca başlangıç maliyetine dayalı kısa vadeli bakış açısından bizi uzaklaştırdıklarına güçlü bir biçimde inanıyoruz. İnşaat etkinliği, her zaman kolektif bir etkisi olan ve insani, toplumsal ve teknik işlevleri yerine getirmesi gereken kültürel bir eylemdir.

Mevcut çevresel, ekonomik ve enerji krizi sonucunda duyulan sürdürülebilir kentsel gelişme ihtiyacı, hem kenti hem de tekil binaları doğal çevreleriyle ortak bir yaşam ilişkisi içinde olan karmaşık etkileşimli sistemler olarak ele alan bir mimarlık ve planlama yaklaşımı gerektirmektedir.

Yaşam kalitesinin, yenilenemeyen kaynakların sorumsuzca kullanımının etkisinden kurtulması gerekmektedir. Bu temel sorunlara cevap vermek ve mevcut eğilimleri tam tersine çevirebilmek için acil eylemlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Referans alınan belgeler:

- Chicago'da düzenlenen UIA-AIA Dünya Mimarlar Kongresi'nden Sürdürülebilir Gelecek için Dayanışma Bildirgesi, Haziran 1993;
- Çevre ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Politikası, Nisan 2007;
- Kentsel Gelişme ve Bölgesel Uyumdan Sorumlu AB Bakanları tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Avrupa Kentleri Hakkında Leipzig Şartı, Mayıs 2007 ve onu izleyen belgeler;
- Avrupa Birliği Konseyi'nin Mimarlık Hakkında Sonuç Belgesi: Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısı, Kasım 2008.

Bu tespitlerden hareketle, mimarlık mesleği kendi adına aşağıdaki eylemleri üstlenmeye hazırdır:

1. Mimarlık Ofislerinde Değişimin Gerçekleştirmesi
Sürdürülebilirliği mesleki uygulamalarımızın ve mesleki sorumluluklarımızın merkezine yerleştirmek; mesleki uygulamalar kapsamında, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmayı ve değişime uyum sağlamayı amaçlayan stratejileri desteklemek ve geliştirmek; sürdürülebilir tasarımın uygulanmasını sağlayacak meslek pratiklerini, prosedürleri, ürünleri, müfredatları, hizmetleri, teknoloji ve standartları geliştirmek ve sürekli daha iyiye götürmek; yapılı çevrenin tüm mevcut ve gelecek öğelerini – tasarım, üretim, kullanım ve sonuçta da yeniden kullanımları boyunca - sürdürülebilir tasarım standartlarına uygun hale getirmek ve sıfır emisyonlu bir yapılı çevreye ulaşılması için çalışmak.

2. Sürdürülebilir Tasarımın Desteklenmesi
Enerji ve çevresel performans bilgisinin tüm mimarlık yarışmalarında, kamuda mimarlık işlerinin verilmesinde ve rekabete dayalı tüm seçim süreçlerinde dikkate alınması, uygun olduğunca değerlendirme kriteri olarak kullanılması ve benzer bilgilere yayınlanan her tür mimari değerlendirmede yer verilmesi.

3. Çevresel Okuryazarlık ve Becerilerin Geliştirilmesi
Kentsel tasarım ve mimarlık okullarındaki tüm lisans ve lisansüstü öğrencilere sürdürülebilir tasarım becerileri öğretmek için programlar oluşturulmasının teşvik edilmesi ve ilgili alanlarda sürekli mesleki eğitim ve araştırmanın desteklenmesi.

4. Kurumsal Liderlik Gösterilmesi
Meslek kuruluşları ve örgütlerinde, kaynakların korunması, geri dönüşüm ve atıkların azaltılması konularında politikalar oluşturulması ve uygulamalar yapılması ve çevreye duyarlı projeler gerçekleştirilmesi yoluyla kurumsal çevresel sorumluluk konusunda örnek oluşturulması.

5. Disiplinlerarası Yaklaşımlar İçin İşbirliği Yapılması
Çevresel olarak sürdürülebilir bir geleceği desteklemek amacıyla, müfredata, araştırma girişimlerine ve sanayi uygulamalarına disiplinlerarası yaklaşımlar geliştirecek şekilde, kardeş mesleklerin ve sanayinin yararlarının biraraya getirilmesi; sürdürülebilir tasarımın alışılmış bir eylem haline gelmesini desteklemek amacıyla hükümet ve iş çevrelerinde politikalar, düzenlemeler ve uygulamalar kurulmasına çalışılması.

6. Hizmetin Genişletilmesi, Ulusal ve Uluslararası Ortamın Aşılması
Sürdürülebilir bir gelecek için dünya çapında bir çaba oluşturmak için ulusal ve uluslararası örgütlerle birlikte çalışmak.

POLİTİKA

Enerji Verimliliği ve Yapılı Çevre: Bir Eylem Planı Önerisi

Giriş ve Tarihçe
Yapı endüstrisi, 21. yüzyılda sürdürülebilir gelişmeyle ilgili her tür gündemde temel bir role sahiptir. Yapılı çevre, dayanıklı ve göreceli olarak kalıcı bir

çevresel kaynaktır. Yapıların çoğu on yıllar boyunca, pek çoğu da yüzyıllar boyunca ayakta durmaktadır. Yapılı çevrenin insan topluluğunun başta gelen fiziksel değerlerinden biri olması nedeniyle, bu değerden en iyi şekilde yararlanabilmek için yapının tüm yaşam döngüsünün dikkate alınması ve yalnızca başlangıç maliyetini düşürmeyi amaçlayan kısa vadeli yaklaşımlardan kaçınılması gerekir. Oluşturulacak sürdürülebilir gelişim stratejisi, mevcut yapıların yaşamlarının uzatılmasını ve inşa edildikleri orijinal malzemelerin kullanım sürelerinin artırılmasını amaçlamalıdır. Mevcut bir yapının adaptasyonu, yeni bir yapının inşa edilmesine tercih edilmelidir. Performansın yükseltilmesi kaynakların daha verimli bir şekilde yayılmasını sağlayacaktır.

Yapılar çevrelerini çeşitli ölçeklerde etkilerler – bu etki alanları kent ve bölge, yapı grubu ve mahalle, tekil yapı ölçekleri ile malzemeler, yapı bileşenleri ve sistemlerini içerir. Tüm bu ölçeklerde yaşam döngüsü boyutunu dikkate almak önemlidir.

Örneğin, malzemelere ilişkin verilen kararları takip eden bir takım sonuçlar vardır: çıkarım, işleme, üretim etkileri; bunların enerji "yoğunlukları"; bazı malzemelerden kaynaklanan emisyonlar; inşaat ürünlerinin bakım, yıkım, geri dönüşüm ve imhaları. Yine, yakıt kullanımını etkileyen tasarım kararlarına ilişkin tüm olguların - atmosferin kirlenmesine yol açan emisyonlar, temel enerji tüketiminin miktarı, yakıt çıkarımı, işlenmesi ve dağıtımı gibi - geniş kapsamlı etkileri vardır.

Yapı inşaatına ait sürdürülebilirlik kültürü, binaların tasarımı, inşaatı ve kullanımına bağlı çevresel etkilerin dikkatlice düşünülmesini gerektirir. Yerel inşaat malzemelerinin uygun kullanımı bu bağlamda öncelik taşır.

Makro düzeyde amaç, fosil yakıtlarının korunması ve bununla ilgili kirlilik ve küresel ısınmadan kaçınılmasında yatar. Yerel düzeyde, yöreye özgü üretimi tercih etmek, geçinme, zanaat ve ticaretin korunmasına yardımcı olur.

Genel anlamda, yerel kaynakların kullanımı binaların bölgesel ifadesine de katkıda bulunur ve böylelikle yapılı çevrede bir yer duyusu oluşmasını destekler.

Enerji, sürdürülebilirlik konusunun en önemli (ve aslında tek) parçasıdır. Binalar AB'deki tüm enerji tüketiminin yarısına yakın kısmından sorumludur. Avrupa'daki binaların enerji performansını geliştirmek için ciddi fırsatlar bulunmaktadır.

Eğer enerji tasarrufu için uygun yatırımların belirlenmesi sadece pazar güçlerine bırakılırsa, bu fırsatların çoğu (özellikle de var olan binalarda) kullanılamayacaktır. Bunun dış etkilerinin getireceği maliyet bunun daha da ötesindedir. Kaynak güvenliği, yakıt fiyatları, çevresel kaygılar ve tüketici talepleri değişim için baskı oluşturmaktadır.

Bu, AB'nin sera gazı emisyonlarının kısıtlanması konusundaki uluslararası anlaşma yükümlülüklerini karşılamasını sağlamak amacıyla ve ayrıca çeşitli kamu politikaları nedeniyle alınan önlemlerle karşılaştırıldığında, daha bağlayıcı ve daha kapsamlı bina performans standartlarının oluşmasına neden olmaktadır.

Ama ulusal ve yerel inşaat mevzuatı ve düzenlemelerinin kapsamının dar olması, pratikte çoğu kez mevcut binaların küçük müdahalelerle bile olsa yeni fonksiyonlara uyarlanmasının önünde bir dizi engel oluşturur. Örneğin, döşemelerin taşıma kapasiteleri ve geleneksel inşaat tekniğiyle yapılmış tavan ve masif doğramaların yangın performansı gibi faktörlerde sağlanacak bir standart esnekliği, hem mevcut ve çalışır durumdaki yapının kullanılabilir ömrünün uzatılmasını mümkün kılabilir, hem de ek bir avantaj olarak hoş detay ve oranların korunmasını sağlayabilir. Bu anlamda, düzenlemelerin akıllıca tasarlanması çok önemlidir.

Çevresinin avantajlarından en uygun şekilde yararlanan bir bina tasarlamak ve inşa etmek, önemli bir ek yatırım maliyeti gerektirmez; her ne kadar bu binaların tasarımı, yüksek mühendislik gerektiren "alışılagelmiş" binalara kıyasla daha çok kaynak gerektirse de, işletim maliyetleri önemli ölçüde daha ucuzdur.

Enerji ve sürdürülebilirlik konuları sadece teknik boyutlarında düşünülemez, çünkü doğaları gereği bu yaklaşım ve sistemlerin önemli mimari anlam ve çıkarımları vardır. Örneğin, erken dönem güneş enerjili binalara yöneltilebilecek adil eleştirilerden birisi, enerjinin "toplanması"ndan başka hemen hemen diğer tüm hususların arka planda bırakılması olmuştur.

Enerji ve Sürdürülebilirlik

Başarılı örnek çalışmalar göz önüne alındığında da açıkça görülebileceği gibi, enerji verimli mimarlık ve sürdürülebilir yapı inşası bir stil değildir. Daha sürdürülebilir bir mimaride mekânsal deneyim farklı ve karakteristik olmak zorunda değildir. Bununla beraber, pasif güneş enerjili binalar hariç, iklim ve çevresel koşullara duyarlı olacak şekilde tasarlanmış binalar, güneş ışığını, güneşin elverişliliğini ve konu-

munu dikkate alan dinamik bir karaktere sahip, çevre ortamdaki günlük ve mevsimsel değişimlerin hissedilebildiği iç mekânlar meydana getirebilirler.

Daha sürdürülebilir kalkınma biçimlerine yönelim süreci, yalnız karmaşıklıkları nedeniyle değil, aynı zamanda ekolojik yapıların evrimleşme süreci açısından da bir bakıma biyolojik sistemlere benzer olarak görülebilir. Zamanla karmaşıklıklar artar ve sistemin tümü daha büyük bir çeşitliliğe doğru ilerleyerek, çevresiyle sembiyotik ve sürdürülebilir bir ilişki kurar. Biyolojik organizmaların bir çevre bularak, kendilerini ona adapte ettiği ya da öldüğü doğru değildir. Onlar aslında kendi çevrelerini inşa ederler.

Aynı şekilde, binaların çevreyle olan ilişkisi de adaptasyon şeklinde değil daha çok inşa etme şeklindedir. İçinde yapı yapılan çevre, aslında içinde tasarım yapılması için kurulmuştur ve bu sadece verilmiş bir arazi ya da durumun mevcut koşullarına cevaben yapı yapmanın ötesine geçer.

Bir yandan günümüzde çevre ve enerjinin durumu, diğer yandan ise sürdürülebilir gelişime duyulan ihtiyaç, planlama ve mimarlıkta yeni bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu yaklaşımda, hem kent hem de tekil binalar, geniş çevreleriyle sembiyotik ilişkiler içinde olan ve kentsel kaynak kullanımı ile mevcut verimli araziler arasındaki ilişkileri açığa çıkarmak için ekolojik ayak izi gibi metotlar kullanan, karmaşık ve etkileşimli birer sistem olarak ele alınmalıdır.

Avrupalı Mimarlar İçin Bir Bağlam

Birkaç yıldan beri, ACE çeşitli ekonomik, sosyal ve kültürel unsurlar yoluyla, mimarlığı Avrupa vatandaşlarının hayat kalitesinin önemli parçası olarak öne çıkarmayı amaçlayan, Avrupa düzeyinde bir analiz ve eylem sürecinin içinde aktif olarak yer almıştır.

Bu eylemlerin başka bir amacı da mimarların, kamu yararını gözetirken işverenlerin ihtiyaç ve arzularına da cevap veren, sürdürülebilir ve yüksek kaliteli yapı yapımının sağlanmasındaki merkezi rollerini yeniden öne çıkartmaktır.

Aşağıda önerilen eylem stratejisi, ACE'nin 2004 yılında yayınladığı "Mimarlık ve Yaşam Kalitesi" *(Architecture and Quality of Life)*[1] adlı politika kitabı, ACE'nin çeşitli araştırma ve lobi faaliyetleri konusundaki kararlılığı ve özellikle bu bağlamda 1999 yılında yayınlanan ve çeşitli dillere çevrilmiş önemli bir yayın olan "Yeşil bir Vitruvius" *(A Green Vitruvius)*[2] kapsamında benimsenen yaklaşımla doğrudan ilgilidir.

Mimarlık ve Yaşam Kalitesi kitabının verdiği ana mesajlardan birisi şöyledir:
"Kamusal ve özel yapıların sürdürülebilirliği ve kamusal mekânların güvenliğinin vatandaşların refahı ve dolayısıyla toplumun sosyal yapısı üzerinde çok büyük etkisi vardır. Bundan dolayı, sürdürülebilirliğin tüm yönleriyle –sosyoekonomik, kültürel ve çevresel- yaşam çevrelerinin gelişiminde dikkate alınmasının sağlanması gerekmektedir".

1993 yılında, Chicago'daki Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Dünya Kongresi sırasında, mimarlık mesleği dünya çapında "Sürdürülebilir Bir Gelecek için Karşılıklı Dayanışma Bildirgesi" ile bir taahhüt vermiştir.[3] Daha yakın zamanda, bazı ACE Üye Örgütleri sürdürülebilirlik ve mimari uygulamaya ilişkin önemli ilkesel açılımlar benimsemişlerdir.

Buna bir örnek, Ekim 2006'da İngiliz Kraliyet Mimarlar Enstitüsü (RIBA) Konseyi'nin "Daralma ve Yaklaşma" *(Contraction and Convergence)* yaklaşımını, emisyonlarda azalma sağlanması hedefine kılavuzluk etme konusunda temel bir ilke olarak benimsemesidir[4]. Bu kavram, iklim değişikliği ile mücadele etme yolunda uluslararası ortamdan destek gören bir görüştür ve atmosferdeki sera gazlarının güvenli seviyelerde kalması için gereken yıllık küresel emisyonların düzeylerine dair küresel bir görüş birliği gerektirmektedir.

RIBA, "Daralma ve Yaklaşma" stratejisini dört parçalık bir ilke önerisinin parçası olarak benimseyerek, iklim değişikliğinin ortaya çıkardığı tehlike konusunda daha büyük bir toplumsal bilinç yaratmayı amaçlamakta ve bu politikayı kamuyounda söz sahibi örgütler ve hükümete yönelik lobi faaliyetlerinde kullanmaktadır.

Başka bir örnek, yakın zamanda, Fransa'daki Mimar Birlikleri Ulusal Konseyi (CNOA) tarafından sürdürülebilir kalkınma konusundaki bilgi verici ve eğitici bir DVD'nin üretimi olmuştur. DVD, CNOA'nın politikasını göstermekte ve üyelerinin kendi çalışmalarında sürdürülebilirliğe dönük bir

1 **(Ç.N.)** ACE Mimarlık ve Yaşam Kalitesi Politika Kitabı'nın Türkçe çevirisine ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/politika-kitabi.pdf
2 **(Ç.N.)** ACE'nin de katılımda bulunduğu Avrupa Komisyonu'nun Thermie programı kapsamında yayınlanan bu kitap mimarlıkta sürdürülebilir yaklaşımla ilgili bilgiler içermektedir.
3 **(Ç.N.)** UIA Bildirgeleri'nin tam metinlerine ulaşmak için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/uiadeclarations.pdf**
4 **(Ç.N.)** RIBA'nın İklim Değişikliği Politikası için: **www.mo.org.tr/UIKDocs/ribaiklimdegisikligi.pdf**

yaklaşım benimsemelerinin faydaları hakkında ayrıntılı bilgi edinmelerini sağlayacak çeşitli iyi uygulama örnekleri hakkında filmler içermektedir. Avrupa Birliği (AB) düzeyinde son zamanlarda görülen önemli gelişmeler, AB ve üye ülkelerde belirli eylemlerin gerçekleştirilmesi için elverişli bir ortam sunmaktadır.

Avrupa Bağlamı

Avrupa Komisyonu, 8 Mart 2006 tarihli "Sürdürülebilir, Rekabetçi ve Güvenilir Enerji için bir Avrupa Stratejisi" başlıklı Yeşil Belgesi'nde [COM(2006) 105 final] Avrupa'nın gelecekteki enerji kaynağı sorunları ve bu sorunların büyüme ve çevre üzerindeki etkileri ile başa çıkabilmesini sağlamak için ortak bir Avrupa enerji politikası önermiştir.

Avrupa Komisyonu'na göre AB sürdürülebilir, rekabetçi ve güvenli bir enerji kaynağına sahip olduğundan emin olmak için 6 öncelikli alanda çabuk ve verimli bir şekilde hareket etmelidir. Buna göre, iç pazar, enerji verimliliği, araştırma ve dış politika gibi faktörlerin hepsi Avrupa'nın uluslararası alanda güçlü bir oyuncu olarak yer almasına katkıda bulunacaktır. Komisyon, Üye Ülkelerin aşağıda belirtilen 3 temel amaç üstüne kurulu bir Avrupa enerji politikasını yürürlüğe koymaları için ellerinden gelen her şeyi yapmalarını istemektedir:

- **Sürdürülebilirlik:** İklim değişikliğiyle mücadele etmek için yenilenebilir enerji kaynaklarının ve enerji verimliliğinin desteklenmesi;
- **Rekabet gücü:** Gerçek anlamda rekabetçi bir iç pazar yaratarak Avrupa enerji ağının verimliliğinin artırılması;
- **Kaynak güvenliği:** Avrupa Birliği'nin uluslararası bağlamda enerji arz ve talebini daha iyi koordine edilmesi.

Bunlardan ilkinin, mimarlar ve inşaat sektöründe çalışanlar için özel bir anlamı vardır. Avrupa Birliği, ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilir kalkınma politikalarını birbirine kenetlemek için, hem bugünkü hem de gelecekteki kuşakların refahının ve yaşam standardının sürdürülebilir gelişimini hedefleyen, uzun vadeli bir strateji oluşturmuştur.

Avrupa Komisyonu'nun 15 Mayıs 2001 tarihli "Daha İyi bir Dünya için Sürdürülebilir Avrupa: Sürdürülebilir Kalkınma için bir Avrupa Birliği Stratejisi" başlıklı İletişim Belgesi (Komisyon'un Gothenburg Avrupa Konseyi'ne sunduğu öneri) [COM(2001) 264] ile 13 Aralık 2005 tarihli "Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nin Gözden Geçirilmesi – Bir Eylem Platformu" başlıklı İletişim Belgesi'nde (COM(2005) 658] sürdürülebilir kalkınma için geliştirilen stratejinin ana hatları verilmiştir. Bu strateji, Lizbon stratejisine ek olarak üçüncü bir boyut olarak çevre boyutunu ortaya koymuş ve toplumun davranışlarını değiştirmek için karar alma yetkisine sahip kişiler ve kamuoyu için bir katalizör olarak tasarlanmıştır.

Strateji, birbiriyle ilintili öneriler, uzun vadeli hedeflere ulaşmak için alınan önlemler ve politikaların verimli bir şekilde hazırlanması ve izlenmesi üzerine kuruludur. Tüm bunlar, iklim değişikliği ile mücadele etmek ve Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği ve rekabet gücünü artırmak amaçlı yeni bir Avrupa Enerji Politikası kurmak hedefiyle 2007'de yayınlanan, Avrupa Komisyonu önlem paketine katkı olarak görülebilir.

Öneri paketi, sera gazı emisyonları ve yenilenebilir enerji hakkında bir takım büyük hedefler ortaya koymakta ve enerji için gerçek bir iç pazar yaratmayı ve iç dolaşımı güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Komisyon, 2012 sonrası için geliştirilen çerçeve üstünde uluslararası bir anlaşma sağlanırsa, bunun 2020 yılı itibariyle gelişmiş ülkelerden gelen emisyonlarda % 30 düşüş sağlayacağına inanmaktadır.Bu önerilerin ardından Avrupa Birliği, sera gazı emisyonlarını özellikle sağlanacak enerji verimliliğinin desteğiyle Mart 2008'den 2020 yılına kadar en az % 20 oranında azaltmayı taahhüt etmiştir.

Komisyonun Enerji Politikası Yürütücüsü Andris Piebalgs, önerileri sunarken şu sözleri kullanmıştır: "Eğer doğru kararları şimdi alırsak, Avrupa yeni bir endüstri devrimi için dünyaya yol gösterebilir: Bu devrim düşük karbon ekonomisinin gelişimi olacaktır. Çalışan bir iç pazar yaratma, temiz ve verimli bir enerji karışımını destekleme ve araştırma ile geliştirmede doğru tercihleri yapma isteğimiz ya bizim bu yeni senaryoyu yönlendirmemizi sağlayacak ya da diğerlerini takip etmemize neden olacaktır."

AB'nin kabul edilen paketi üç temel amaç üzerine kuruludur:

1. Gerçek bir Enerji İç Pazarı: Amaç, AB'de enerji kullanıcısı konumunda olan vatandaşlar veya şirketlere gerçek bir seçme şansı vermek ve enerji konusunda ihtiyaç duyulan büyük yatırımları tetiklemektir. Avrupa Topluluğu, tek pazarın yalnızca rekabetçilik açısından değil, aynı zamanda sürdürülebilirlik ve güvenlik için de önemli olduğunu savunmaktadır.

2. Düşük Karbonlu Enerjiye Geçişin Hızlandırılması: Paket, AB'nin 2020 itibariyle tüm enerji kullanımının % 20'sini yenilenebilir enerjiye yönlendirmesi konusunda bağlayıcı bir hedef koyarak, yenilenebilir enerjide AB'nin dünya lideri konumunu korumayı öngörmektedir. Bu hedef, her üç yenilenebilir enerji sektöründe de ciddi bir büyümeyi gerektirecektir: Elektrik, biyolojik yakıtlar ve ısıtma-soğutma. Bu yenilenebilir enerji hedefinin yanı sıra, biyolojik yakıtlar için minimum % 10'luk bir pay öngörülmektedir. Buna ek olarak, 2007 tarihli yenilenebilir enerji yasal düzenleme paketi hem biyolojik yakıtlar hem de ısıtma-soğutmanın pazara yayılmasını desteklemek üzere birtakım önlemler de içermektedir.

Araştırma, temiz enerjinin maliyetini azaltmak ve AB endüstrisini hızla büyümekte olan düşük karbonlu enerji sektörünün ilk sıralarına yerleştirmek için büyük önem taşımaktadır. Belirtilen hedeflere ulaşabilmek için Avrupa Komisyonu'nun önerisiyle AB Konseyi bir stratejik Avrupa Enerji Teknolojisi Planı'nı kabul etmiştir. AB, enerji araştırmalarına ayırdığı payı 2007-2013 dönemi için en az % 50 oranında artıracaktır.

3. Enerji Verimliliği: Avrupa Komisyonu, toplam temel enerji tüketiminden 2020 yılı itibariyle % 20 oranında tasarruf yapma hedefini tekrarlamaktadır. Eğer bu hedef gerçekleşirse, Avrupa Birliği 2020 itibariyle her sene 100 trilyon Euro ve 780 milyon ton karbondioksitten tasarruf ederek, bugün kullandığından % 13 daha az enerji kullanacaktır.

Komisyon, yakıt tasarruflu araçların kullanımının hızlandırılmasını; cihazlar için daha sıkı standartların ve daha iyi etiketlendirmenin getirilmesini; AB'nin mevcut binalarında enerji performansının iyileştirilmesini ve ısı ve elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımının verimliliğinin iyileştirilmesini önermiştir.

Komisyon ayrıca enerji verimliliği üstüne yeni bir uluslararası anlaşma önermiştir. Bu bağlayıcı hedefler benimsendiğinden beri, binaların enerji performansı, enerji ile ilgili ürünlerin ekolojik etiketlendirilmesi ve enerji tüketen cihazların ekolojik tasarımı hakkındaki çeşitli önemli AB Direktifleri'nin yeniden biçimlendirilmesi ya da gözden geçirilmesiyle birlikte enerji verimliliğinde gelişme sağlanmıştır.

Buna ek olarak, Aralık 2008'de kabul edilen Avrupa Ekonomik Canlandırma Planı, inşaat sektörü ve özellikle mevcut binalarda enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik projeler için ciddi yatırımlar öngörmektedir. Bu bağlamda, binalarda enerji verimliliği konusundaki araştırma ve geliştirme yatırımlarını yönlendirmek üzere, inşaat sektöründeki tüm aktörler biraraya gelerek, Avrupa Komisyonu ile birlikte Kamu-Özel Ortaklığı benzeri bir Avrupa İnisiyatifi kurmuşlardır.

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)
ACE, doğrudan ilgili olduğu alanlarda diğer ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde sürdürülebilir kalkınma prensiplerinin desteklenmesine, somut eylem için önerilerin oluşturulmasına ve kabul edilmiş önerilerin hayata geçirilmesine katkıda bulunmayı taahhüt etmektedir. Bu kapsamdaki eylemler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- **Kurumsal düzeyde:** Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Üye Ülkeler (Avrupa düzeyinde ortak eylemler) ve Konsey
- **İnşaat Sektörü Alanında**
  - Avrupa İnşaat Forumu (ECF)
  - Avrupa Yapı Araştırma, Geliştirme ve Yenilik Konseyi (ECCREDI)
  - Avrupa Yapı Teknoloji Platformu (ECTP)
  - Enerji Verimli Binalar – Avrupa Girişimi (E2B-EI)
  - İlgili meslek örgütleriyle işbirliği (şehir plancıları, mühendisler…)
- **ACE Üye Örgütleri Düzeyinde:** Üye mimarlar ve öğrenciler

Bazı öncelikli önlemler arasında, enerji ve çevresel performans bilgisinin bir değerlendirme kriteri olarak tüm mimari yarışmalara ve rekabetin söz konusu olduğu seçme süreçlerine dâhil edilmesi, benzer bilgilerin tüm yayınlanan mimari değerlendirmelerde kullanılmasının cesaretlendirilmesi ve böyle bilgilerin kamusal mimari ödüllerin seçme ve eleme süreçlerine ek bir ölçüt oluşturması için önerilmesi bulunmaktadır.

Referanslar:

Energy for a Changing World, EC DG TREN 10 Ocak 2007
europa.eu/press_room/presspacks/energy/index_en.htm

Architecture and Quality of Life, ACE, 2004
www.mo.org.tr/UIKDocs/politika-kitabi.pdf

A Green Vitruvius: Principles and Practice of Sustainable Architectural Design, James & James (Science Publishers), 1999, ACE and the European Commission.
erg.ucd.ie/pub_23.html

Silahlı Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunmasına Dair Sözleşme

Lahey, 14 Mayıs 1954
Resmi Gazete: 8 Kasım 1965, Sayı:12145

1954 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen sözleşme, Türkiye tarafından da imzalanmış, 8 Kasım 1965'te Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, kültür mirasının tüm insanlığa ait olduğu vurgusunu yaparak, silahlı çatışma anında kültür mallarının korunmasında izlenmesi gereken ilkeleri sıralıyor. Kültürel mirasa saygı gösterilmesi, kültürel miras ürünlerinin işaretlenmesi, korunması ve nakledilmesi, alınabilecek askeri tedbirler gibi konularda yapılması gerekenleri tarifliyor.

Bu ve kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili diğer sözleşmelere, Kültür ve Turizm Bakanlığı web sayfasındaki Mevzuat bölümünden ulaşılabiliyor:
www.kultur.gov.tr

Yüksek Akit Taraflar,

Kültür mallarının son harpler sırasında önemli zararlar gördüğünü, savaş tekniğindeki gelişmeler sebebiyle de gittikçe artan tahrip tehlikesine maruz bulunduğunu müşahede etmiş,

Her milletin dünya kültürüne kendinden bir şey katmış olduğu cihetle, hangi millete ait olursa olsun, kültür eserlerine karşı vakî olacak tecavüzlerin bütün insanlığın kültür mamelekine karşı işlenmiş tecavüzler sayılacağına inanmış,

Mevcut kültür mamelekinin muhafazasının bütün dünya milletleri için büyük önem taşıdığını ve bu mamelekin milletlerarası ölçüde korunması gerektiğini müşahede etmiş,

Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Eserlerinin Korunmasına dair olup 1899 ve 1907 Lahey Sözleşmeleriyle 15 Nisan 1935 tarihli Washington Paktı'nda tespit edilmiş bulunan prensiplerini rehber edinmiş,

Bu malların korunması hususunda ancak millî ve milletlerarası tedbirlerin tesirli olabilmesi için barış zamanından itibaren teşkilâtlandırılması gereğini düşünmüş,

Kültür mallarının korunması yolunda mümkün her türlü çâreye başvurulmasına karar vermiş,

Bulunmakla aşağıdaki hükümler hakkında aralarında mutabakata varmışlardır:

BÖLÜM 1
Korunmaya Dair Genel Hükümler

Madde 1
Kültür Mallarının Tarifi
Aşağıdaki bildirilenler, menşe veya sahipleri ne olursa olsun; bu Sözleşme bakımından kültür malları sayılırlar:

a) Dinî veya lâik, mimari, tarihi anıtlarla sanat anıtları, arkeolojik değerlerdeki yerler, bütünü itibariyle tarihi veya artistik bir alâka arzeden yapı toplulukları, sanat eserleri, el yazmaları, kitap ve

başkaca tarihi, artistik veya arkeolojik değer taşıyan eşya, keza yukarıda bildirilen servetlerden mürekkep bilim koleksiyonlarıyla, önemli kitap, arşiv röprodüksiyon koleksiyonları ve emsali gibi milletlerin kültür mameleklerinde büyük önemde yeri olan menkul ve gayrimenkul mallar,

b) Gerçek ve başlıca görevi (a) fıkrasında zikredilen menkûl kültür mallarını koruma veya teşhirden ibaret olan müze, büyük kitaplık, arşiv deposu gibi binalarla (a) fıkrasında açıklanan menkul kültür mallarının silâhlı bir çatışma halinde korunmasına mahsus sığınaklar,

c) (a) (b) fıkralarında tarif edilen kültür mallarını büyükçe sayıda içine alan ve "anıt merkezleri" denilen merkezler.

Madde 2
Kültür Mallarının Korunması
İşbu Sözleşme bakımından kültür mallarının korunması, bu malların emniyet altına alınmasını ve bunlara riayet edilmesini gerektirir.

Madde 3
Kültür Mallarının Emniyet Altına Alınması
Yüksek Akit Taraflar, kendi ülkeleri üzerindeki kültür mallarını silâhlı bir çatışmanın önceden tahmin edilebilecek tesirlerine karşı emniyet altınâ almayı, uygun görecekleri tedbirleri ittihaz ederek barış zamanından itibaren hazırlamayı taahhüt ederler.

Madde 4
Kültür Mallarına Riayet
1. Yüksek Âkit taraflar, gerek kendi ülkeleri üzerinde gerek diğer Yüksek Akit Tarafların ülkelerinde bulunan kültür mallarıyla bunların korunma tesislerini ve civarlarındaki yerleri, silâhlı bir çatışma halinde bu eserleri tahribe veya bozulmaya mâruz bırakabilecek maksatlar için kullanmaktan sakınmak ve bu mallara karşı her türlü düşmanca davranıştan kaçınmak suretiyle işbu mallara riayeti taahhüt ederler.

2. İşbu maddenin birinci fıkrasında açıklanan taahhütler, ancak askerî bir zaruretin kaçınılmaz hükmü altında ihlâl olunabilir.

3. Yüksek Akit Taraflar, kültür mallarının, her ne yönden olursa olsun, çalınmasını, yağma edilmesini veya kaçırılmasını ve bunlara karşı girişilecek her türlü tahrip fiilini men etmeyi, önlemeyi, icabında bu türlü hareketleri durdurmayı da ayrıca taahhüt ederler. Keza bâşka bir Yüksek Âkit Tarafın ülkesi üzerinde bulunan menkul kültür mallarına el koymaktan sakınırlar.

4. Kültür mallarına karşı herhangi bir misilleme hareketine girişmekten sakınırlar.

5. Bir Yüksek Akit Taraf, başka bir Yüksek Akit Tarafın 3. maddede bildirilen emniyet altına almak tedbirlerine riayet etmediği sebebine dayanarak işbu Yüksek Âkit Târafa karşı 4. madde ile bağlandığı mükellefiyetlerden sıyrılamaz.

Madde 5
İşgal
1. Bir Yüksek Akit Tarafın ülkesini kısmen veya tamamen işgal eden Yüksek Akit Taraflar, işgal altındaki ülkenin yetkili millî makamlarınca kendi kültür mallarının emniyete alınması ve muhafazası yolunda gösterilecek gayretleri imkân nisbetinde destekleyeceklerdir.

2. İşgal altındaki ülkede bulunan veya harp harekâtı yüzünden hasara uğramış bazı kültür mallarının muhafazası için âcil bir müdahale gerektiği ve yetkili millî makamlar bu müdahaleyi üstüne almadığı takdirde işgal idaresi millî idare ile sıkı işbirliği ederek imkân nispetinde en mübrem muhafaza tedbirlerini alacaktır.

3. Bir mukavemet hareketi mensuplarınca kendi meşru hükümetleri sayılan herhangi bir Yüksek Akit Taraflar Hükümeti, imkân buldukça işbu Sözleşmenin kültür mallarına riayet edilmesiyle ilgili hükümlerine uymak mecburiyeti hususuna mukavemet hareketi mensuplarının dikkatini çekecektir.

Madde 6
Kültür Mallarının İşaretlenmesi
16. madde hükümleri gereğince kültür malları, bunların teşhisini kolaylaştıracak açık işaretlerle belirtilebilecektir.

Madde 7
Askerî Yönden Alınacak Tedbirler
1. Yüksek Akit Taraflar, barış zamanlarından itibaren askerî kıtalarına ait nizamname ve talimatnamelere, işbu Sözleşmeye riayet edilmesini sağlayacak hükümler vazetmeyi ve keza barış zamanından itibaren silâhlı kuvvetleri mensuplarında, bütün, milletlerin kültürüne ve kültür mallarına karşı bir saygı zihniyeti uyandırmayı taahhüt ederler.

2. Yüksek Akit Taraflar, barış zamanından itibaren silâhlı kuvvetleri bünyesinde, görevi kültür mallarına karşı saygılı davranılmasına nezaret etmek ve bu malların muhafazası ile vazifeli mülkî makamlarla

işbirliği etmek olan servisler veya mütehassıs memurlar yetiştirmeyi veya ihdas etmeyi taahhüt ederler.

BÖLÜM 2
Özel Koruma

Madde 8
Özel Koruma Altına Alma
1. Silâhlı bir çatışma halinde menkul kültür mallarının muhafazasına mahsus sayısı mahdut bir kısım sığınak, anıt merkezleri ve büyük önem taşıyan başlıca gayrimenkul mallar özel koruma altına alınabilirler; ancak bunların:

a) Büyük bir endüstri merkezinden ve bir hava alanı, bir radyo istasyonu, millî müdafaa hizmetinde çalışan bir müessese, önemlice bir liman veyâ bir demiryolu istasyonu yahût büyük bir ulaştırma yolu gibi hassas bir nokta teşkil eden herhangi mühim bir askerî hedeften gereği kadar uzak bir mesafede bulunması;

b) Askerî maksatlar uğrunda kullanılmaması şarttır.

2. Keza, yeri neresi olursa olsun, her türlü ihtimale göre bombardımanlardan zarar görmeyecek şekilde inşa edilmiş olmak şartiyle, menkul kültür mallarının muhafazasına mahsus bir sığınak dahi özel koruma altuna alınabilir.

3. Bir anıt merkezi, velev transit de olsa, askeri efrat veya malzeme nakliyatında kullanıldığı takdirde askerî maksatlara hizmet eder sayılır. İçinde askerî harekât, askeri efradın toplanması veya harp malzemesi imalâtı ile doğrudan doğruya ilgili faaliyetler cereyan eden merkezler için de aynı hüküm caridir.

4. Birinci fıkrada yazılı kültür mallarından birinin sırf bu işe tahsis olunmuş silâhlı muhafızlar tarafından nezaret altında tutuluşu veya bu kültür malı civarında umumi asayişi korumakla mükellef normal zabıta kuvvetlerinin bulunuşu halinde burası askeri maksatlar için kullanılmış sayılmaz.

5. İşbu maddenin birinci fıkrasında sayılan kültür mallarından biri, bu fıkranın kastettiği manada, ehemmiyeti olan bir askerî hedef civarında bulunursa, ilgili Yüksek Akit Taraf, silâhlı bir çatışma halinde bahis konusu hedefi kullanmayacağını ve bilhassa bu hedefin bir hava alanı, bir liman veya bir demiryolu istasyonu olması halinde, bu yerlerde her türlü seyrüsefer faaliyetini başka yere sevkedeceğini taahhüt ederse, sözü geçen mahal de özel koruma altına alınabilir.Bu taktirde seyrüsefer faaliyetlerinin başka yere sevkedilmesini barış zamanından itibaren düzenlemek icabeder.

6. Kültür malları, "özel koruma altında bulunan kültür malları milletlerarası sicili"ne kaydedilmekle özel koruma altına alınırlar. Bu kaydın icrası ancak işbu Sözleşme hükümleri dairesinde ve bu Sözleşmenin tatbikatıyla ilgili Tüzükte bildirilen şartlar altında mümkün olabilir.

Madde 9
Özel Koruma Altındaki Kültür Mallarının Dokunulmazlığı
Yüksek Akit Taraflar, milletlerarası sicile kaydedilmelerinden itibaren özel koruma altına alınan kültür mallarına karşı her türlü tecavüz hareketinden sakınmak ve 8. maddenin 5. fıkrasındaki haller müstesna olmak üzere bu malları ve civarlarını herhangi askerî maksatlarda kullanılmaktan kaçınmak suretiyle bunların dokunulmazlığını temini taahhüt ederler.

Madde 10
İşaretleme ve Denetleme
Silâhlı bir çatışma, sırasında özel koruma altında bulunan kültür malları 16. maddede açıklanan belirtici işaretle teçhiz edilecek ve tatbikat tüzüğünde belirtildiği gibi, milletlerarası bir denetlemeye açık tutulacaktır.

Madde 11
Dokunulmazlığın Kaldırılması
1. Yüksek Akit Taraflardan biri, özel koruma altına alınan bir kültür malı hakkında 9. maddedeki taahhütlerini ihlâl edecek bir harekette bulunduğu takdirde hasım taraf, bu ihlâl keyfiyetinin devamı müddetince, ilgili malın dokunulmazlığına riayet mecburiyetinden kurtulmuş olur. Şu kadar ki, mümkün oldukça ve önceden bu ihlâl hareketine makûl bir müddet içinde son verilmesini talep eder.

2. İşbu maddenin birinci fıkrasında yazılı hal dışında, özel korunma altındaki bir kültür malın dokunulmazlığı ancak sakınılmayacak bir askerî zarureti devamı süresince kaldırılabilir. İşbu zaruret haline, ancak bir tümen veya önemce buna eşit veya daha üstün bir askerî teşekkül kumandanlığınca hükmedilebilir. Durumun imkân bıraktığı bütün hallerde, dokunulmazlığın kaldırılacağı hususu hasım tarafa yeteri kadar önceden ihtar olunur.

3. Dokunulmazlığı kaldırılan taraf, mümkün olan en kısa zamanda, yazılı olarak ve mucip sebepleri açıklanmak suretiyle keyfiyetten, tatbikat tüzüğünde

adı geçen Kültür Malları Genel Komiser'ine bilgi vermek mecburiyetindendir.

BÖLÜM 3
Kültür Mallarının Nakliyatı

Madde 12
Özel Koruma Altına Alınan Nakliyat
1. Münhasıran kültür mallarının gerek ülke içinde gerekse başka ülkeye nakli, ilgili Yüksek Akit Tarafın isteği üzerine, Tüzükte açıklanan şartlar içinde özel koruma altında yapılır.

2. Özel koruma altındaki nakil, 16. maddede açıklanan belirtici işareti taşır ve tatbikat tüzüğünde bildirilen milletlerarası murakabe altında yapılır.

3. Yüksek Akit Taraflar, özel koruma altunda yapılan nakliyata karşı herhangi düşmanca bir harekete girişmekten tevakki ederler.

Madde 13
Müstacel Hallerde Nakliyat
1. Şayet bir Yüksek Akit Taraf, bazı kültür mallarının emniyetini başka bir yere nakillerini gerektirdiğini ve durumun, bilhassa bir silâhlı çatışma başlangıcında, 12. maddede açıklanan işlemin tatbikini imkânsız kılacak bir müstaçeliyet arzettiğini mütalâa ederse, bu nakliyata 15. maddede bildirilen belirtici işaret konabilir, yeterki evvelce bu nakliyat için 12. madde uyarınca bir dokunulmazlık hakkı istenmiş ve bu talep reddedilmemiş olsun. Mümkün oldukça bu nakliyat hakkında hasım taraflara bilgi verilir. Başka bir memleket ülkesine doğru yapılan nakliyata dokunulmazlık hakkı açıkça tanınmamışsa hiç bir suretle belirtici işaret konulamaz.

2. Yüksek Akit Taraflar, bu maddenin 1. fıkrasında sözü edilen belirtici işaretlerle işaretlenmiş nakliyatta yönetilebilecek düşmanca hareketlere karşı bunları korumak için mümkün olan gerekli tedbirleri alacaklardır.

Madde 14
Müsadere, Zapt ve İğtinam Dokunulmazlığı
1. Müsadere, zapt ve iğtinam dokunulmazlığından:
a) 12. veya 13. maddelerde sözü edilen korumadan istifade eden kültür malları,
b) Münhasıran bu malların nakline tahsis edilmiş olan taşıtlar faydalanırlar.

2. İşbu madde, araştırma ve murakabe haklarını hiç bir suretle takyit etmez.

BÖLÜM 4
Personel

Madde 15
Personel
Kültür mallarının korunması ile vazifelendirilen personele, emniyet icaplarının gerektirdiği ölçüde ve bu malların menfaati icabı saygı gösterilecektir; bunlar, hasım tarafın eline düştüğü takdirde, koruma ile mükellef bulundukları kültür malları da hasım tarafın eline geçtikten sonra dahi vazifelerini görmeye devam edebilmelidirler.

BÖLÜM 5
Belirtici İşaret

Madde 16
Sözleşmenin İşareti
1. Sözleşmenin belirtici işareti, uç tarafı sivri, çaprazlama çivit mavisi - beyaz bir armadan ibarettir. (Köşebentlerinde biri, armanın uç tarafına tatbik edilmiş çivit mavisi bir kare ile bunun üst tarafına resmedilmiş yine çivit mavisi bir üçgenden mürekkep bir arma kare ile üçgen her iki yanda birer beyaz üçgen meydana getirirler.)

2. Bu işaret tek olarak veya 17. maddede bildirilen şartlar altında, bir üçgen teşkil edecek şekilde üç kere tekrarlanmış olarak kullanırlar.

Madde 17
İşaretin Kullanılması

1. Üç kere tekrarlanan işaret ancak:

a) Özel koruma altında bulunan gayrimenkul kültür malları,
b) 12. ve 13. maddelerde açıklanan şartlara uygun olarak kültür mallarının nakliyatı,
c) Tatbik Tüzüğünde yazılı şartlara uygun olarak meydana getirilmiş sığınakları, belirtmek için kullanılabilir.

2. Tek olarak işaret ancak :

a) Özel koruma altında bulunmayan kültür mallarının,
b) Tatbikat Tüzüğü uyarınca kontrol vazifesiyle mükellef şahıslar,
c) Kültür mallarının koruması ile vazifeli personeli,
d) Tatbikat Tüzüğünde açıklanan kimlik kartlarını belirtmek için kullanılabilir.

3. Silâhlı bir çatışma sırasında belirtici işareti, işbu maddenin evvelki fıkralarında bildirilen haller

dışında ya da bu işarete benzeyen her hangi başka işareti kullanmak yasaktır.

4. Gayrimenkul bir kültür malı üzerine belirtici işareti konulabilmesi için, aynı zamanda bu binaya ilgili Yüksek Akit Tarafın yetkili makamınca resmen tarihlenmiş ve imzalanmış bir izinnamenin de asılması şarttır.

BÖLÜM 6
Sözleşmenin Tatbik Sahası

Madde 18
Sözleşmenin Tatbiki
1. Barış zamanından itibaren yürürlüğe girecek olan hükümler dışında iş bu Sözleşme, ilân edilmiş bir harp veya Yüksek Akit Taraflardan ikisi veya daha fazlası arasında zuhur edecek silâhlı bir çatışma halinde, harp hali bunlardan biri veya birkaçı tarafından kabul edilmemiş dahi olsa tatbik edilecektir.

2. Sözleşme keza Yüksek Akit Taraflardan birine ait ülkenin kısmen veya tamamen işgalini tazammun eden bütün hallerde, bu işgal hiç bir askerî mukavemetle karşılanmamış dahi olsa tatbik edilecektir.

3. Şayet çatışma halinde devletlerden biri bu Sözleşmeye taraf değil ise, taraf bulunan devletlerden yine aralarındaki münasebetlerde Sözleşme ile bağlı kalacaklardır. Keza taraf olmayan devlet işbu Sözleşme hükümlerini kabul ettiğini beyan eder ve bu hükümleri tatbik ederse taraf devletler bu devlete karşı da Sözleşme hükümleri ile bağlı kalacaklardır.

Madde 19
Milletlerarası Mahiyette Olmayan Çatışmalar
1. Milletlerarası mahiyette olmayıp Yüksek Akit Taraflardan birinin ülkesinde silâhlı bir çatışma halinde, hasım târaflardan herbiri, bu Sözleşmenin hiç değilse kültür mallarına karşı saygılı bulunmasıyla ilgili hükümlerine riayetle mükellef olacaklardır.

2. Çatışmada hasım taraflar, özel anlaşma yoluyla işbu Sözleşme'nin diğer hükümlerinden bir kısmını veya tamamını yürürlüğe koymağa gayret edeceklerdir.

3. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı bu yolda, çatışan hasım taraflara hizmetlerini sunabilir.

4. Yukarıdaki hükümlerin tatbiki, çatışan hasım tarafların hukukî durumu üzerinde hiç bir suretle müeesir olmayacaktır.

BÖLÜM 7
Sözleşmenin Tatbiki

Madde 20
Tatbikat Tüzüğü
İşbu Sözleşmenin tatbik usulleri, Sözleşme'nin bir parçasını teşkil eden Tatbikat Tüzüğü'nde tayin edilmiştir.

Madde 21
Koruyucu Devletler
İşbu Sözleşme ile Tatbikat Tüzüğü, hasım tarafların menfaatlerini korumakla mükellef koruyucu devletlerin yardımıyla tatbik edilecektir.

Madde 22
Ulaştırma Yolu
1. Koruyucu devletler, kültür mallarının menfaati bakımından faydalı telâkki edecekleri bütün hallerde; bilhassa, işbu Sözleşmenin veya Tatbikat Tüzüğünün ihtiva ettiği hükümlerin icra veya tefsirinde hasım taraflar arasında anlaşmazlık zuhur ettiği takdirde, dostane teşebbüslerde bulunurlar.

2. Bu maksatla, koruyucu devletlerden her biri, taraflardan birinin veya Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'nün müracaatı üzerine ya da kendiliğinden, hasım taraflar temsilcilerinin ve bilhassa kültür mallarını koruma ile mükellef makamların muhtemelen uygun düşecek tarafsız bir memleketin topraklarında toplanmalarını teklif edebilir. Hasım taraflar, kendilerine yapılacak toplantı tekliflerini müspet sonuçlandırmak zorundadırlar. Koruyucu devletler, tarafsız bir devletten seçilen veya Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürünce tavsiye olunan bir şahsiyetin bu toplantıya başkanlık etmek üzere davetini hasım tarafların tasvibine sunar.

Madde 23
Unesco'nun Yardımı
1. Yüksek Akit Taraflar, kendi kültür mallarının korunmasını teşkilâtlandırmak veya işbu Sözleşme ve Tüzüğün tatbikatından doğacak herhangi başka bir meseleyi halletmek üzere Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı'ndan teknik yardım talep edebilirler. Teşkilât, programının ve imkânların çerçevesi içinde bu yardımı yapar.

2 Teşkilât bu konuda Yüksek Akit Taraflara kendiliğinden tekliflerde bulunmak yetkisine sahiptir.

Madde 24
Özel Anlaşmalar
1. Yüksek Akit Taraflar, ayrıca halletmeyi faydalı mütalâa ettikleri her meselede özel anlaşmalar aktedebilirler.
2. Bu Sözleşmenin kültür malları ve bunlara tahsis edilmiş memurlara sağladığı himayeyi azaltacak mahiyette hiç bir özel anlaşma yapılamaz.

Madde 25
Sözleşmenin Yayılması
Yüksek Akit Taraflar, barış ve silâhlı çatışma zamanında işbu Sözleşme ile Tatbikat Tüzüğü metinlerinin kendi memleketinde mümkün olan en geniş çevrelere yayılmasını temin ile mükelleftirler, Bilhassa bu metinleri, esasları bütün milletçe ve bahusus silahlı kuvvetler ve kültür mallarının korunmasına memur vazifelilerce anlaşılacak surette askerî ve mümkünse sivil eğitim programlarına almayı da taahhüt ederler.

Madde 26
Tercüme ve Raporlar
1. Yüksek Akit Taraflar, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü vasıtası ile işbu Sözleşmenin ve Tatbikat Tüzüğünün resmî tercümelerini birbirine bildirirler.

2. Bundan başka, en az dört yılda bir defa bu Sözleşme ile Tüzüğünün tatbikıyla ilgili olarak kendi idari makamlarınca alınmış, hazırlanmakta olan veya alınması düşünülen tedbirlere müteallik bildirilmesini faydalı bulacakları bilgileri havi bir raporu Genel Müdürü'ne gönderir.

Madde 27
Toplantılar
1. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü, İcra Konseyi'nin tasvibi ile Yüksek Akit Taraflar temsilcilerini toplantılara çağırabilir. Genel Müdür, Yüksek Akit Taraflardan en az beşte birinin talebi üzerine bu çağırmayı yapmakla, mükelleftir.

2. Toplantının, işbu Sözleşme ile Tatbikat Tüzüğü'nün tevdi ettiği diğer vazifelerine hâlel gelmemek şartıyla, bu Sözleşme ile Tatbikat tüzüğünün tatbikiyle ilgili meseleleri incelemek ve bu konuda tavsiyelerde bulunmak görevleri vardır.

3. Toplantı, Yüksek Akit Tarafların ekseriyeti temsil edilmiş olduğu takdirde ve 39. madde uyarınca Sözleşme ile Tatbikat Tüzüğünün yeniden gözden geçirebilirler.

Madde 28
Cezalar
Yüksek Akit Taraflar işbu Sözleşmeyi ihlâl eden veya bu yolda bir emir veren kimsenin, hangi milletten olursa olsun, araştırılarak ceza hukuk ve disiplin cezalarına çaptırılmaları için kendi ceza hukuku sistemleri çerçevesi içinde gereken bütün tedbirler almayı taahhüt ederler.

SON HÜKÜMLER
Madde 29
Dilekler
1. İşbu Sözleşme, İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Rusça olarak tespit edilmiş olup her dört metin de aynı derecede muteberdir.

2. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Konferansı'nın diğer resmî dillerine de tercümeler yaptırılacaktır.

Madde 30
İmza
İşbu Sözleşme 14 Mayıs 1954 tarihini taşıyacak ve 21 Nisan-14 Mayıs 1954 tarihleri arasında Lahey'de toplanmış olan Konferans'a davet edilmiş bulunan bütün devletlerin imzalarına 31 Aralık 1954 tarihine kadar açık tutulacaktır.

Madde 31
Tasdik
1. İşbu Sözleşme, imza eden devletlerin anayasa usullerine uygun olarak tasdiklerine sunulacaktır.
2. Tasdik belgeleri Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'ne tevdi olunacaktır.

Madde 32
Katılma
Yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren işbu Sözleşme, 30. maddede zikredilen ve bu Sözleşmede imzası bulunmayan bütün devletlerin ve keza Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı İcra Konseyince iştirake davet edilen herhangi başka bir devletin katılmasına açık bulunacaktır.

Madde 33
Yürürlüğe Girme
1. İşbu Sözleşme, beş tasdik belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

2. Müteakiben her Yüksek Akit Taraf için yürürlüğe girme; bu âkidin tasdik belgesini tevdi tarihinden itibaren üç ay sonradır.

3. 18. ve 19. maddelerde yazılı durumlar, hasım taraflarca muhasematın veya işgalin başlamasından evvel veya sonra tevdi olunacak tasdik ve katılma belgelerine hemen yürürlük hükmünü verirler. Bu hallerde Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü, 38. maddede yazılı tebligatı, en süratli yoldan yapar.

Madde 34
Sözleşme Hükümlerinin Fiilen Tatbik Mevkiine Konulması
1. Yürürlüğe girmesi tarihinde Sözleşmeye taraf devletler, kendilerine ait olan hususlarda Sözleşmenin altı ay zarfında fiilen tatbik mevkiine konulması için gereken bütün tedbirleri alacaklardır.

2. Bu müddet, tasdik veya katılma belgesini işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden sonra tevdi edecek bütün devletler için, tasdik veya katılma belgelerini tevdi tarihinden başlamak üzere altı ay olacaktır.

Madde 35
Sözleşmenin Ülke Bakımından Şumülü
Her Yüksek Akit Taraf, Sözleşmeyi tasdik veya buna katılma sırasında ya da bundan sonraki herhangi bir zamanda, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'ne tevcih olunacak bir tebliğ ile işbu Sözleşmenin, milletlerarası münasebetleri idare ettiği ülkelerin tamamına veya yalnız bir kısmına şâmil olacağını bildirebilirler. Bu tebliğ, alınmasından itibaren üç ay sonra hükümlülük kazanır.

Madde 36
Sözleşmenin Önceki Sözleşmelerle Münasebeti
Kara harplerine mahsus kanunlarla teamülleri (IV) ve harp halindeki deniz kuvvetleri bombardımanları (IX) ile ilgili gerek 29 Temmuz 1899, gerekse 18 Ekim 1907 tarihli Lahey Sözleşmeleri ile bağlı olup işbu Sözleşmeye taraf bulunan devletler arasındaki münasebetlerde işbu Sözleşme, yukarıda bildirilen (X) sayılı Sözleşme ile keza (IV) sayılı Sözleşme bağlı tüzük hükümlerini tamamlar ve (IX) sayılı Sözleşmenin 5. maddesinde açıklanan işaret yerine işbu Sözleşmenin 16. maddesinde sözü edilen belirtici işareti - bu işaretin kullanılmasına Sözleşme ve Tatbikat Tüzüğü'nde yazılı bütün hallerde muteber olmak üzere - ikame eder.

Madde 37
Sona Erdirme
1. Yüksek Âkit Taraflardan, her biri, kendi adına veya milletlerarası münasebetlerini idare ettiği ülke adına işbu Sözleşmeyi sona erdirebilir.

2. Sona erdirme, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'ne tevdi olunacak yazılı bir belge ile bildirilir.

3. Sona erdirme, buna dair belgenin alınması tarihinden bir yıl sonra muteber olur. Ancak bu bir yılın hitamı sırasında sona erdiren taraf silâhlı bir çatışmaya girmiş bulunuyorsa, sona erdirme hükmü, çatışma sonuna ve herhalde kültür mallarının ülkesine iadesi muameleleri tamamlayıncaya kadar durur.

Madde 38
Tebliğler
Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü, gerek 30. ve 32. maddelerde gösterilmiş devletleri gerekse Birleşmiş Milletler Teşkilâtını her türlü tasdik, satılma veya 31., 32. ve 39. maddelerde yazılı kabul belgelerinin kendisine tevdiinden, keza 35., 37. ve 39. maddelerde yazılı bildirme ve sona erdirmelerinden haberdar eder.

Madde 39
Sözleşmenin ve Tatbik Tüzüğünün Yeniden Gözden Geçirilmesi
1. Yüksek Akit Taraflardan her biri, işbu Sözleşme ile Tatbik Tüzüğüne dair tadilât teklifinde bulunabilir. Bu suretle yapılacak tadilât teklifi, Birleşmiş Milletler Eğitim" Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürüne bildirilir. Genel Müdür de muaddel metinleri Yüksek Akit Taraflara göndererek kendilerinden:

a) Bir konferans toplanarak teklif olunan tadillerin tetkikini arzu edip etmediklerinin,
b) Veya teklif edilen tadilâtı, konferans toplanmasına lüzum kalmadan kabul etmek fikrinde olup olmadıklarının,
c) Ya da konferans toplanmasına hacet olmaksızın tadil tekliflerini reddetmeyi düşünüp düşünmediklerinin dört ay zarfında bildirilmelerini ister.

2. Genel Müdür, bu maddenin birinci fıkrasıyla ilgili olarak alacağı cevapları bütün Yüksek Akit Taraflara bildirir.

3. Bütün Yüksek Akit Taraflar, işbu maddenin birinci fıkrasının (b) şıkkına uygun olarak gösterilen müddet zarfında görüşlerini Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'ne açıkladıkları ve teklif olunan tadilâtı bir konferans toplanmasına lüzum olmaksızın kabul fikrinde bulunduklarını bildirdikleri takdirde, Genel Müdür, 38. madde uyarınca bu karara dair tebligatı yapar. Tadil, işbu tebligat tarihinden 90 gün sonra bütün Yüksek Akit Taraflar hakkında muteber olur.

4. Genel Müdür, Yüksek Akit Tarafların üçte birinden, fazlasınca talep vâki olduğu takdirde, tadilât tekliflerinin incelenmesi için Yüksek Akit Tarafları konferansa çağırır.

5. Bundan evvelki fıkrada bildirilen usule tabi olmak üzere Sözleşmede veya Tatbikat Tüzüğü'nde yapılacak tadiller; Yüksek Akit Tarafların konferansta hazır bulunacak temsilcilerince ittifakla ve keza Yüksek Akit Tarafların her biri tarafından ayrı ayrı kabul edilmedikçe yürürlüğe giremez.

6. Dördüncü ve beşinci fıkralarda gösterilen konferansta karar altına alınmış Sözleşme ve Tatbik Tüzüğü tadillerinin Yüksek Akit Taraflarca kabulü, bu yolda resmî bir belgenin Birleşmiş Milletler Eğitim; Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'ne tevdii suretiyle yapılır.

7. İşbu Sözleşme'ye ve Tatbik Tüzüğü'ne ait tadillerin yürürlüğe girmesinden sonra, işbu Sözleşme ve Tatbik Tüzüğü'nün yalnız bu suretle tadile uğrayan metni tasdike veya katılmayâ açık bulunacaktır.

Madde 40
Tescil
Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. maddesi gereğince işbu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı Genel Müdürü'nün müracaatı üzerine Birleşmiş Milletler Sekreterliği'nce tescil olunacaktır.

İşbu Sözleşme aşağıda imzaları bulunan yetkililer tarafından imzalanmıştır.

Lahey'de 14 Mayıs 1954 tarihinde bir tek nüsha halinde hazırlanmış olup işbu nüsha Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı arşivlerinde muhafaza edilecek ve aslına uygun musaddak örnekleri 30. ve 32. maddelerde gösterilen bütün devletlerle Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'na tevdi olunacaktır.

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ

www.mimarlarodasi.org.tr

ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)

http://www.uia-architectes.org

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

http://www.ace-cae.org

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu

http://www.efap-fepa.eu

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)

http://www.fabsr.org

Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR)

http://www.umar.org

Uluslararası Eğiten Kentler Birliği (IAEC)

http://www.edcities.org

BUILDUP: Binalarda Enerji Verimliliği Avrupa Portalı

http://www.buildup.eu

Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (EUKN)

http://www.eukn.org/eukn/meetings/index.html

Aalborg Şartı ve Avrupa'da Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Kampanyası

http://www.sustainable-cities.eu

Aalborg Taahhütleri

http://www.aalborgplus10.dk

Avrupa'da Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilirlik Ağı

http://www.energie-cites.eu

Katalan Mimarlık Örgütü (COAC) Uluslararası Ilişkiler Veritabanı

http://www.coac.net/international

İtalyan Mimarlık, Planlama, Peyzaj ve Koruma Örgütü (CNAPPC) veritabanı (Archi Euro)

http://www.archieuro.archiworld.it